

**คำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญ
หรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศ**

เดือนธันวาคม ๒๕๖๘

**กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ**

คำนำ

เอกสารคำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศ ประจำเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ เป็นฉบับแรกที่กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาใหม่ โดยมีการกำหนด “หัวข้อหลัก” (Theme) ประจำฉบับ พร้อมด้วยคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่น่าสนใจ

สำหรับหัวข้อหลักของเอกสารประจำเดือนนี้ คือ “การออกเสียงประชามติ” (Referendum) โดยกองรัฐธรรมนูญต่างประเทศได้คัดสรรคำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของต่างประเทศที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวมานำเสนอ อาทิ กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการออกเสียงประชามติในประเด็นการยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายอันจะทำให้กฎหมายนั้นไม่สามารถบังคับใช้ได้ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนีย กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือแพทย์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี กรณีการออกเสียงประชามติเพื่อเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซียของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมียของศาลรัฐธรรมนูญแห่งยูเครน กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎรของมติที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้จัดทำประชามติเชิงหารี (National Assembly’s Ordinance calling for a consultative referendum) ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนีย และกรณีอำนาจของประธานาธิบดีในการกำหนดการเลือกตั้งก่อนครบวาระของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคาซัคสถาน

นอกจากคำวินิจฉัยในหัวข้อหลักแล้ว ยังมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่น่าสนใจด้วย อาทิ กรณีบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งที่การห้ามการสมรสเพศเดียวกันขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ของศาลรัฐธรรมนูญได้หวัน กรณีการค้าประเวณีในฐานะที่เป็นอาชีพหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับการคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนตัวของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี กรณีชาวต่างชาติที่เป็นคู่รักเพศเดียวกันที่ได้รับการรับรองสถานะคู่ชีวิตตามกฎหมายไม่สามารถร้องขอการพำนักเป็นการชั่วคราว (temporary resident permit) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ของศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย กรณีการจัดตั้งรัฐบาลโดยสมาชิกรัฐสภาที่เคยถูกฟ้องในความผิดอาญาฐานไม่ซื่อสัตย์สุจริตต่อสาธารณะและความชอบด้วยกฎหมายของข้อตกลงร่วมกันในการจัดตั้งรัฐบาลของศาลสูงสุดแห่งรัฐอิสราเอล และกรณีสิทธิในการได้รับการช่วยเหลือและค่าชดเชยจากอุบัติเหตุหรือความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารคำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศฉบับนี้ จะเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้ทุกท่านได้ทราบถึงบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของประเทศต่าง ๆ รวมถึงเป็นจุดเริ่มต้นให้แก่ผู้สนใจในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการและในการปฏิบัติงานต่อไป

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ธันวาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

การออกเสียงประชามติ

๑. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนีย
คำวินิจฉัยที่ ๓๑ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๑๓)
กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการออกเสียงประชามติในประเด็นการยกเลิกบทบัญญัติ
บางส่วนของกฎหมายอันจะทำให้กฎหมายนั้นไม่สามารถบังคับใช้ได้ ๑
๒. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
คำวินิจฉัยที่ 2004Hun-Ma644, 2005Hun-Ma 360 ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗)
กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่สาธารณะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ๘
๓. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งยูเครน
คำวินิจฉัยที่ 2-rp/2014 ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔)
กรณีการออกเสียงประชามติเพื่อเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซียของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย ๑๕
๔. สรุปข้อเท็จจริงและสาระสำคัญของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโลวีเนีย
คำวินิจฉัยที่ U-I-60/24 ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ (ค.ศ. ๒๐๒๔)
กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎรของมติที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ให้จัดทำประชามติเชิงหารี (National Assembly's Ordinance calling for a consultative referendum) ๒๙
๕. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคาซัคสถาน
คำวินิจฉัยที่ 2 ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕)
กรณีอำนาจของประธานาธิบดีในการกำหนดการเลือกตั้งก่อนครบวาระ ๓๘

สิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๑. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้หวัน
คำวินิจฉัยที่ 748 ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๒๐๑๗)
กรณีบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งที่ห้ามการสมรสเพศเดียวกันขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ๔๔
๒. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตูร์เคีย
คำวินิจฉัยที่ 2014/18275 วันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ (ค.ศ. ๒๐๑๘)
กรณีการค้าประเวณีในฐานะที่เป็นอาชีพหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับการคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนตัว ๔๙
๓. สรุปข้อเท็จจริงและสาระสำคัญของคำพิพากษาศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย
คำพิพากษาที่ 5-18-5 ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ (ค.ศ. ๒๐๑๙)
กรณีชาวต่างชาติที่เป็นคู่รักเพศเดียวกันที่ได้รับการรับรองสถานะคู่ชีวิตตามกฎหมาย
ไม่สามารถร้องขอการพำนักเป็นการชั่วคราว (temporary resident permit) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ๕๓

๔. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งรัฐอิสราเอล ๖๑
คำพิพากษาที่ HCJ 2592/20 ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐)
กรณีการจัดตั้งรัฐบาลโดยสมาชิกรัฐสภาที่เคยถูกฟ้องในความผิดอาญารฐานไม่ซื่อสัตย์สุจริตต่อสาธารณะ
และความชอบด้วยกฎหมายของข้อตกลงร่วมกันในการจัดตั้งรัฐบาล
๕. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส ๖๗
คำวินิจฉัยเลขที่ ๓๘๐/๒๐๒๔ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ (ค.ศ. ๒๐๒๔)
กรณีสิทธิในการได้รับการช่วยเหลือและค่าชดเชยจากอุบัติเหตุหรือความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
- คำศัพท์ที่น่าสนใจ ๗๑

การออกเสียงประชามติ

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนีย

คำวินิจฉัยที่ ๓๑ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๑๓)

กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการออกเสียงประชามติในประเด็นการยกเลิกบทบัญญัติ
บางส่วนของกฎหมายอันจะทำให้กฎหมายนั้นไม่สามารถบังคับใช้ได้^๑

ธนพล เสงสาโรชัย

นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนียเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรงผ่านการออกเสียงประชามติ (referendum) ตราบเท่าที่การใช้อำนาจนั้นไม่ขัดกับกระบวนการทางนิติบัญญัติ (the legislative process) ทั้งนี้ การออกเสียงประชามติไม่ถือเป็นทางเลือก (an alternative) ในกระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภา แต่เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อเชื่อมโยงและส่งเสริมกระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภา โดยเฉพาะกรณีที่มีความเสี่ยงที่หลักเจตจำนงของเสียงข้างมากในรัฐสภา (the parliamentary majority) จะต้องสอดคล้องกับเจตจำนงของประชาชนส่วนใหญ่ (the majority of the people) จะไม่ได้รับการเคารพ

อย่างไรก็ดี ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนียเห็นว่า การควบคุมระบบประกันสังคม (Social Security) เป็นอำนาจโดยเฉพาะของรัฐสภาที่จะต้องให้ความสำคัญกับข้อจำกัดตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตลอดจนคำนึงถึงหน้าที่ที่จะต้องเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนด้วย นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ระบุถึงข้อจำกัดทางรัฐธรรมนูญในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติในประเด็นเกี่ยวกับการยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายในกรณีบทบัญญัติในส่วนที่เหลือนั้นมิได้ถูกยกเลิกไปนั้นมิอาจทำให้กฎหมายดำรงอยู่ได้โดยปราศจากบทบัญญัติที่ถูกยกเลิกไปดังกล่าว

ในกรณีเช่นนี้ การยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายย่อมก่อให้เกิดสภาวะสุญญากาศในทางกฎหมาย (a legal vacuum) ส่งผลให้ผู้ร่างกฎหมายมีหน้าที่เติมเต็มสภาวะสุญญากาศดังกล่าว (แม้ว่าจะขัดแย้งกับเจตจำนงของรัฐสภาก็ตาม) หากกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ย่อมเป็นการละเมิดหลักประชาธิปไตยระบบรัฐสภา (the very principle of parliamentary democracy) ซึ่งข้อจำกัดในเรื่องนี้มุ่งหมายที่จะปกป้องหลักนิติธรรมและความมั่นคงของกฎหมาย เพราะแม้จะมีการยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายนั้นไปแล้ว แต่กฎหมายนั้นยังคงต้องมีผลบังคับใช้เพื่อเป้าหมายในความมั่นคงทางกฎหมายนั่นเอง

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/38CFD7BD-41ED-4CC9-26A5-08DC225DC81B>

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๕๓,๐๐๐ คน ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการออกเสียงประชามติเพื่อยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายประกันสังคมที่ได้ขยายอายุสำหรับการได้รับเงินบำนาญผู้สูงอายุ (สำหรับผู้ชาย - จากอายุ ๖๐ ปี เป็น ๖๕ ปี และสำหรับผู้หญิง - จากอายุ ๕๕ ปี เป็น ๖๐ ปี)

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนีย ค.ศ. ๑๙๙๘ แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. ๒๐๑๕^๖

มาตรา ๒

๑. อำนาจอธิปไตยแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนียเป็นของประชาชน

ฯลฯ

มาตรา ๑๕๑

๑. กฎหมายซึ่งได้รับการยินยอมผ่านการประชามติจะประกาศบังคับใช้โดยประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ

๒. ประเด็นที่เกี่ยวกับความเป็นปีกแผ่นดินทางดินแดนของสาธารณรัฐแอลเบเนีย การจำกัดสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพ งบประมาณของรัฐ ภาษี ข้อผูกพันทางการเงินของรัฐ การประกาศและยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉิน การประกาศสงครามและสงบศึก ตลอดจนการนิรโทษกรรม (amnesty) ไม่สามารถจัดให้มีการออกเสียงประชามติได้

๓. การออกเสียงประชามติในประเด็นเดียวกันไม่สามารถกระทำได้จนกว่าผ่านพ้นการออกเสียงประชามติดังกล่าวไปแล้วเป็นระยะเวลา ๓ ปี

กฎหมายการเลือกตั้งแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนีย^๗

มาตรา ๑๒๖ การเสนอให้มีการจัดออกเสียงประชามติ

ฯลฯ

^๖ Constitution of the Republic of Albania, 1998 (as Amended to 2015)

Article 2

1. Sovereignty in the Republic of Albania belongs to the people.

etc.

Article 151

1. A law approved by referendum is promulgated by the President of the Republic.

2. Issues related to the territorial integrity of the Republic of Albania, limitations of fundamental human rights and freedoms, budget, taxes, financial obligations of the state, declaration and abrogation of the state of emergency, declaration of war and peace, as well as amnesty, cannot be voted upon in a referendum.

3. A referendum upon the same issue cannot be repeated before 3 years have passed since it was held.

(ที่มา: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF\(2016\)064-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF(2016)064-e))

^๗ The Electoral Code of the Republic of Albania

Article 126 Initiative for a General Referendum

etc.

3. A request to repeal part of a law may be made, but only if the remainder of the law is self-sufficient.

etc.

(ที่มา: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-EL\(2007\)009-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-EL(2007)009-e))

๓. การเสนอให้ยกเลิกบางส่วนของกฎหมายหนึ่ง ๆ สามารถกระทำได้ เว้นแต่เฉพาะในกรณีเมื่อส่วนที่เหลือของกฎหมายนั้นจะสามารถบังคับใช้ได้โดยปราศจากส่วนที่ยกเลิกนั้น

ฯลฯ

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดประเด็นการพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก การจัดให้มีการออกเสียงประชามติดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า เมื่อพิจารณานบนพื้นฐานของหลักประชาธิปไตยแบบตัวแทน (representative democracy) การออกเสียงประชามติมีความเกี่ยวข้องกับหลักอำนาจอธิปไตยเป็นปวงชน (มาตรา ๒ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ) ซึ่งสามารถแสดงออกได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านผู้แทนของตน นอกจากนี้ เครื่องมือในการแสดงออกซึ่งประชาธิปไตยทางตรงนั้น ไม่อาจถือว่าเป็นอำนาจที่มาแข่งขันกับองค์กรที่เป็นตัวแทน หากแต่เครื่องมือในการหลีกเลี่ยงมิให้ผู้แทนเพิกเฉยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนหรือเป็นการถ่วงดุลการกระทำดังกล่าว ขณะเดียวกัน รัฐธรรมนูญให้อำนาจแก่ประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยของตนผ่านการออกเสียงประชามติ トラบเท่าที่การออกเสียงประชามตินั้นไม่ขัดหรือแย้งต่อกระบวนการทางนิติบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การออกเสียงประชามติโดยทั่วไปเพื่อยกเลิกกฎหมายสามารถริเริ่มได้จากลายมือชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน ขณะที่การจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อเสนอและให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายจะสามารถกระทำได้ด้วยความเห็นชอบจากรัฐสภา ทั้งนี้ เหตุผลที่ต้องจำกัดเงื่อนไขดังกล่าวก็เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดสภาพการณ์ที่การจัดให้มีการออกเสียงประชามติกลายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งจนกลายเป็นกระบวนการคู่แข่งกับกระบวนการทางนิติบัญญัติของรัฐสภา ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวย่อมขัดกับหลักประชาธิปไตยผ่านตัวแทน อันเป็นหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น รัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ เช่น จำนวนขั้นต่ำของผู้เสนอให้มีการออกเสียงประชามติ (ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน) หรือการให้มีการออกเสียงประชามติในบางประเด็นเท่านั้น เป็นต้น

ประเด็นที่สอง ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาว่ากฎหมายที่จะนำมาจัดให้มีการออกเสียงประชามตินั้น ถูกจัดอยู่ในประเภทของกฎหมายที่รัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้นำมาลงประชามติหรือไม่ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง กำหนดให้การออกเสียงประชามติไม่สามารถกระทำได้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณของรัฐ ภาษี และภาระผูกพันทางการเงิน แม้กรณีจะปรากฏว่ากฎหมายพิพาทนั้นมีได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวตลอดจนผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายนั้นเกี่ยวข้องกับงบประมาณของรัฐ กล่าวคือ ระบบประกันสังคมเป็นระบบ “เปิด” (open system) ที่สามารถปรับเปลี่ยนและปรับปรุงตามสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยระบบดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการสมทบทุนโดยนายจ้าง-ลูกจ้าง (employer-employee contributions) เพื่อสิทธิประโยชน์หลายประการ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งเงินสมทบ (Contributors) และผู้รับผลประโยชน์ (Beneficiaries) ย่อมมีผลต่องบประมาณของรัฐ เพราะในกรณีที่เงินสมทบกองทุนประกันสังคมต่ำกว่าจำนวนขั้นต่ำที่จะสามารถครอบคลุมสิทธิประโยชน์ได้ ภาครัฐย่อมเป็นผู้ที่จะต้องชดเชยส่วนต่างดังกล่าว ดังนั้น รัฐจึงต้องเป็นผู้กำกับ

ดูแลความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งเงินสมทบและผู้รับผลประโยชน์ ตลอดจนรับประกันสถานะความมั่นคงทางการเงินของกองทุนประกันสังคมในกรณีเกิดเหตุการณ์ล้มละลาย (bankruptcy) โดยในกรณีนี้ การขยายเกณฑ์อายุเพื่อจะได้รับเงินบำนาญของผู้สูงอายุย่อมทำให้มีจำนวนผู้ส่งเงินสมทบมีมากขึ้นและจำนวนผู้รับผลประโยชน์มีจำนวนที่ลดลง อันเป็นการปรับปรุงระบบประกันสังคมให้ดีขึ้นสำหรับผู้รับบำนาญในอนาคต

ประเด็นที่สามเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าด้วยการยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายในกรณีที่จะทำให้บทบัญญัติที่เหลือนั้นไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้หากปราศจากบทบัญญัติในส่วนที่ถูกยกเลิกและทำให้กฎหมายนั้นไม่สามารถใช้บังคับได้ (ตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสามของกฎหมายการเลือกตั้ง) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ข้อจำกัดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยแบบตัวแทนอันเป็นหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญ โดยผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเฉพาะประเด็นของการยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขยายอายุเท่านั้น ซึ่งการยกเลิกดังกล่าวย่อมส่งผลให้บทบัญญัติส่วนอื่นของกฎหมายไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้หากปราศจากบทบัญญัติส่วนที่ถูกยกเลิกไป อาทิ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคิดคำนวณอายุการทำงานและจำนวนเงินจะได้รับจากระบบประกันสังคม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า การขอให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติเป็นการทั่วไปเพื่อยกเลิกบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ALB-2003-3-004

a) Albania b) Constitutional Court c) d) 19/11/2003 e) 31 f) Constitutionality of referenda g) Fletore Zyrtare (Official Gazette), 94/03, 4160 h) Codices (English)

Headnotes

The Constitution allows for the exercise of the sovereignty of the people by referendum as long as that exercise is not contrary to the legislative process. A referendum does not constitute an alternative to the legislative process of the Assembly. It is an instrument for the integration and stimulation of the legislative process of the Assembly, where in a particular case there is a risk that the principle of compliance of the will of the parliamentary majority with that of the majority of the people may not be respected.

Regulating the system of social security falls under the exclusive competence of the lawmaker, which has to pay special attention to the limits laid down by the Constitution and the duty to respect the fundamental rights of citizens. The Court particularly referred to the constitutional restriction on holding a general referendum on the abrogation of part of a law in cases where the remaining part of that law is incapable of standing independently of the part abrogated.

In such cases, the abrogation of part of the law would create a legal vacuum putting the lawmaker under the obligation to fill that legal vacuum (even against its will). If this situation were to become very frequent, it would infringe the very principle of parliamentary democracy. The restriction in question aims at protecting the rule of law and the principle of legal security because requiring the law to remain applicable even after the abrogation of some of its parts serves the purpose of legal security.

Summary

53,000 electors submitted a request to the Constitutional Court. The request concerned the constitutionality of a referendum on the abrogation of some provisions of the law on social security increasing the age for obtaining an old-age pension (for men from 60 to 65 years of age and for women from 55 to 60 years of age). As to the constitutionality of the request, the Constitutional Court found that it was necessary to clarify three main issues.

1. The first issue concerned whether it was legitimate for the appellants to hold a general referendum. In that respect, the Constitutional Court used the principles of representative democracy as a basis. It pointed out that referenda are connected with the principle of the sovereignty of the people (Article 2.1 of the Constitution), which is exercised either directly or indirectly through its representatives. Instruments of direct democracy are not considered as amounting to a power competing with that of the representative bodies,

but as instruments used to avoid the representatives' lack of action or to balance that lack of action. The Constitution allows for the exercise of the sovereignty of the people by referendum, as long as that exercise is not contrary to the legislative process. The Court held that a general abrogative referendum could be initiated only by the signatures of at least 50,000 of citizens eligible to vote, whereas a referendum on the proposal and the adoption of a draft-law could be held only upon the consent of the Assembly of Albania. The reason for that restriction is to avoid a situation where referenda become a frequent phenomenon, since they would then compete with the parliamentary legislative process of the Assembly. Such a situation would not be in conformity with the above-mentioned fundamental constitutional principle. Therefore, the Constitution and Electoral Code have set out criteria for holding referenda, such as: a minimum number of initiators (50,000 of electors), exclusion of some categories of issues, etc.

2. The Constitutional Court also examined whether the law on which the referendum was to be held fell into the category of laws that were not allowed to be included in a referendum by the Constitution. Article 151.2 of the Constitution sets out that a referendum cannot be held on issues regarding the state budget, taxes and financial obligations. Although it appeared that the law in question did not fall into one of those specific categories, that law and its effects were directly related to the state budget. The social security system is an "open" system subject to changes and improvements due to the variable social and economic conditions. That system functions on the basis of employer-employee contributions in favor of beneficiaries. Any changes to the relation of contributors-beneficiaries have an effect on the state budget, because in cases where the contributions to the social security fund fall under the amount necessary to cover the beneficiaries, the difference is covered by the state budget. It is the state that regulates the relationship between these categories and guarantees the social security fund in the event of bankruptcy. In the case in question, increasing the age for obtaining an old-age pension would bring about the gradual increase in the number of contributors and decrease in the number of beneficiaries, which would lead to improvements in the social security system for future generations of pensioners.

3. The third issue concerned the constitutional restriction on holding a referendum on the abrogation of some parts of a law in cases where the remaining part of that law is incapable of standing independently of the part abrogated and would therefore not be applicable (Article 126.3 of Electoral Code). According to the Constitutional Court, that restriction conformed to the constitutional principle of representative democracy. The appellants limited their request to only the abrogation of provisions related to the age increase. But, the abrogation of those provisions would affect the part of the law concerning the calculation of the number of years worked and the amount to be allowed by social security too. That part could not be self-executing in the event of the abrogation of the above-mentioned provisions.

For those reasons, the Constitutional Court considered that the request for holding a general referendum on the abrogation of the provisions in question was not in conformity with the Constitution.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/38CFD7BD-41ED-4CC9-26A5-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี
 คำวินิจฉัยที่ 2004Hun-Ma644, 2005Hun-Ma 360 ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗)
 กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่สาธารณะขาดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่^{*}

นางสาวชกร น้อยเพ็ง
 นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

การมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น ผู้ร้องจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่สาธารณะ (Public Official Election Act (POEA)) ได้เพิกถอนสิทธิของผู้มีสัญชาติเกาหลีที่พำนักอยู่ในต่างประเทศโดยไม่สามารถจดทะเบียนเป็นผู้อยู่อาศัย (residents) เพื่อที่จะมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ ขณะที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่งของรัฐบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งของบุคคลที่พำนักอยู่ในประเทศ ซึ่งส่งผลให้ผู้พำนักอยู่ในต่างประเทศไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งแล้วจะเห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่ปฏิเสธสิทธิเลือกตั้งของผู้มีสัญชาติเกาหลีที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ

อนึ่ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง (the right to vote) ถือเป็นสิทธิทางการเมืองที่รับรองหลักการอำนาจอธิปไตยอันเป็นของปวงชน (the principle of popular sovereignty) โดยทำหน้าที่เป็นทั้งกลไกสำคัญในการสะท้อนเจตจำนงของประชาชนในกิจการของรัฐและเป็นเครื่องมือในการควบคุมอำนาจรัฐผ่านการเลือกตั้งตามวาระ (periodical elections) โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่จะจำกัดสิทธิการเลือกตั้งจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีเหตุผลที่เหมาะสมเพียงพอและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น และสำหรับกรณี เหตุผลนั้นไม่มีความชัดเจนหรือมีลักษณะที่ไม่เป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดปัญหาทางเทคนิค หรือเป็นอุปสรรคที่สามารถแก้ไขได้ด้วยความพยายามของรัฐบาล ย่อมไม่ถือเป็นเหตุผลสำหรับการกำหนดข้อจำกัดสิทธิการเลือกตั้งได้

๒. ข้อเท็จจริง

ผู้ร้อง เป็นบุคคลสัญชาติเกาหลีที่มีบัตรประจำตัวผู้พำนักถาวร (Green Card) ของประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา หรือแคนาดา ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่สาธารณะและการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง (Public Official Election and Prevention of Election Irregularities Act (POEA)) และรัฐบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติแห่งชาติ (the National Referendum Act) โดยเห็นว่าบทบัญญัตินี้ดังกล่าวห้ามมิให้บุคคล (รวมถึงตัวผู้ร้องเอง) ใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ในกรณีที่บุคคลนั้นพำนักอยู่นอกประเทศ และไม่สามารถ

^{*} สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/documents/precis/74F6865C-FD24-4D4C-2D0D-08DC225DC81B>

ลงทะเบียนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ และภายใต้บทบัญญัติดังกล่าว บุคคลที่ประสงค์จะใช้สิทธิในการเลือกตั้งประธานาธิบดี การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา การเลือกตั้งท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ รวมถึงใช้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นบุคคลที่ลงทะเบียนเป็นผู้พำนักอาศัยในประเทศ (Registered as residents) เท่านั้น ดังนั้น การลงคะแนนเสียงนอกเขตเลือกตั้ง (Voting in absentia) จึงสงวนไว้ให้แต่เฉพาะบุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศเท่านั้น

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี พ.ศ. ๒๕๙๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๐^๖

มาตรา ๑

ฯลฯ

(๒) อำนาจอธิปไตยแห่งสาธารณรัฐเกาหลีเป็นของประชาชน และอำนาจรัฐทั้งปวงมาจากประชาชน

๒.๒ รัฐบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๖๓^๗

มาตรา ๓๗ (การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)

(๑) เมื่อใดก็ตามที่มีการจัดการเลือกตั้ง ให้นายกเทศมนตรีเมือง (Gu) (รวมถึงหัวหน้าเขตอื่นที่ไม่ใช่เขตปกครองตนเอง) ผู้อำนวยการเขต (Si) (หมายถึงผู้อำนวยการที่ไม่มีการจัดตั้งเขต) และนายอำเภอ (Gun) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "หัวหน้า เขต/เมือง/อำเภอ") ดำเนินการสำรวจบุคคลที่มีสิทธิเลือกตั้ง (รวมถึงชาวต่างชาติตามมาตรา ๑๕)

มาตรา ๓๘ (การแจ้งขอลงคะแนนเสียงนอกเขตเลือกตั้ง)

(๑) บุคคลใดที่มีฐานะผู้อยู่อาศัยในสาธารณรัฐเกาหลีไม่สามารถไปลงคะแนนเสียง ณ หน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้ (ไม่รวมถึงชาวต่างชาติตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง (๓)) และเป็นผู้มีสิทธิได้รับการลงทะเบียนในทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายกเทศมนตรีเมือง (Gu) ผู้อำนวยการเขต (Si) หรือนายอำเภอ (Gun) ภายในระยะเวลาการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ

^๖ Korea (Republic of)'s Constitution of 1948 with Amendments through 1987

Article 1

Etc.

2. The sovereignty of the Republic of Korea shall reside in the people, and all state authority shall emanate from the people.

(https://www.constituteproject.org/constitution/Republic_of_Korea_1987.pdf)

^๗ Public Official Election Act 1994

Article 37 (Preparation of Electoral Register)

(1) Whenever an election is held, the head of Gu (including the head of Gu other than an autonomous Gu), the head of Si (referring to the head of Si in which no Gu is established), and the head of Gun (hereinafter referred to as the head of Gu/Si/Gun) shall survey persons who have the right to vote (including foreigners under Article 15

Article 38 (Absentee Reporting)

(1) Any person who cannot vote at a polling place in the election day as a resident in Korea (excluding a foreigner under Article 15 (2) 3) who is entitled to be enrolled in the electoral register may make an absentee report in writing to the head of Gu/Si/Gun in the period for preparation of the electoral register. In such cases, any absentee report by mail shall be made by registered mail and such postal charges shall be borne by the State or the relevant local government.

(<https://aceproject.org/ero-en/regions/asia/KR/korea-republic-of-public-official-election-act/view>)

เลือกตั้ง ในกรณีดังกล่าว การแจ้งความประสงค์ทางไปรษณีย์จะต้องส่งแบบไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมไปรษณีย์นั้น

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากลักษณะของการเลือกตั้งและวัตถุประสงค์ของใช้บังคับแล้ว คำร้องที่ผู้ร้องยื่นมานั้น ถือเป็น การโต้แย้งความเสียหายจากการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งผู้ร้องจะได้รับความเสียหายดังกล่าวจากการที่ไม่สามารถมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กล่าวคือ เป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต) ซึ่งในกรณีนี้ ระยะเวลาการยื่นคำร้อง (timely filing of complaints) ซึ่งโดยปกติแล้วจะใช้บังคับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้วมิใช่เพิ่งเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า หากรัฐบาลสามารถใช้ระบบการลงทะเบียนสำหรับผู้มีสัญชาติเกาหลีที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ และระบบรายงานตัวสำหรับผู้มีสัญชาติเกาหลีในต่างประเทศและกลับเข้ามาพำนักในประเทศแล้ว ย่อมเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสี่ยงที่บุคคลผู้มีสัญชาติเกาหลีเหนือและชาวเกาหลี - ญี่ปุ่น (Japanese Koreans) ที่เป็นพลเมืองของเกาหลีเหนือจะเข้ามาใช้สิทธิเลือกตั้งได้ นอกจากนี้ ความเสี่ยงในเรื่องการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรมซึ่งเกิดจากการอนุญาตให้บุคคลผู้มีสัญชาติเกาหลีที่พำนักในต่างประเทศสามารถลงคะแนนเสียงนั้น สามารถป้องกันได้ โดยการกำหนดข้อจำกัดที่เหมาะสมสำหรับการหาเสียงในต่างประเทศด้วยการกำหนดวิธีการยืนยันตัวตนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการจำกัดค่าใช้จ่ายในการหาเสียงทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง

ในส่วนของการควบคุมตรวจสอบภายหลังนั้น (Ex post facto control) สามารถทำได้ผ่านกระบวนการทางศาล ซึ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่บุคคลผู้มีสัญชาติเกาหลีอพยพไปยังต่างประเทศมากขึ้น ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การที่บุคคลเหล่านั้นโยกย้ายถิ่นฐานโดยสมัครใจมิใช่เหตุผลที่จะนำมาใช้อ้างเพื่อปฏิเสธมิให้บุคคลเหล่านั้นใช้สิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองทุกคน หากแต่รัฐบาลมีหน้าที่หลักในการรับรองความโปร่งใสของการเลือกตั้ง ส่วนปัญหาทางเทคนิคในการจัดการเลือกตั้งนอกประเทศนั้น สามารถแก้ไขได้ด้วยการใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังเห็นว่า การหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหารและการชำระภาษีไม่สามารถนำมาใช้เป็นเหตุผลในการปฏิเสธมิให้ชาวเกาหลีในต่างประเทศสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้เช่นกัน เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ วรรคสอง กำหนดให้สถานภาพความเป็นพลเมืองมิได้ขึ้นอยู่กับหน้าที่ (obligation) นอกจากนั้น ผู้มีสัญชาติเกาหลีที่พำนักอยู่ในต่างประเทศยังได้รับการยกเว้นหน้าที่ในการชำระภาษีโดยอาศัยอำนาจตามข้อตกลงว่าด้วยการเก็บภาษีซ้อน (the agreement on the payment of double taxation) กรณีจึงถือว่าบุคคลดังกล่าวมิได้ละเมิดหน้าที่พลเมือง อีกทั้งบุคคลชาวเกาหลีที่พำนักอยู่ในต่างประเทศบางกลุ่ม อาทิ ผู้หญิง ก็มีได้มีหน้าที่เกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารอยู่แล้ว

ศาลรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า บทบัญญัติพิพาท ซึ่งกำหนดให้ต้องมีการลงทะเบียนเป็นผู้พำนักอาศัยในประเทศเป็นเงื่อนไขบังคับและเป็นองค์ประกอบสำคัญในการมีสิทธิเลือกตั้งนั้น มิได้เป็นวัตถุประสงค์โดยชอบของการตรากฎหมาย บทบัญญัติดังกล่าวจึงละเมิดสิทธิเลือกตั้ง สิทธิในความเสมอภาคของบุคคลผู้มีสัญชาติเกาหลีที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ และหลักการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป (principle of universal suffrage)

ผู้มีสัญชาติเกาหลีที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ และหลักการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป (principle of universal suffrage)

KOR-2010-1-001

a) Korea, Republic b) Constitutional Court c) d) 28/06/2007 e) 2004Hun-Ma644, 2005Hun-Ma 360 (consolidated) f) Right to vote for nationals residing abroad g) 19-1 KCCR, *Korean Constitutional Court Report* (Official Digest), 859 h) Codices (English)

Headnotes

In order to be eligible to file a complaint with the Constitutional Court, the applicant must have suffered harm. Article 37.1 of Public Official Election Act (POEA) deprives Korean nationals living abroad who cannot register as residents, of the right to be enlisted in the electoral register. Article 38.1 of the POEA adds the requirement of domestic residence to the requirements for exercising the right to vote, thereby making it impossible for those residing overseas to vote. Therefore, Article 38.1, in conjunction with Article 37.1, denies Korean nationals living abroad their right to vote. Exercising the right to vote, a political right to realise the principle of popular sovereignty, functions both as an important mirror of people's wishes on matters of State and as a means of control over State power via periodical elections. Any legislation that restricts the right to vote can only be justified by the existence of unavoidable and defined reasons. Reasons such as an obscure and intangible risk, technical problems or obstacles which can be overcome through the effort of government are not valid reasons for the imposition of restrictions on the right to vote.

Summary

I. The applicants, Korean nationals holding Japanese or United States or Canadian green cards asked the Constitutional Court to assess the constitutionality of provisions of the Public Official Election and Prevention of Election Irregularities Act (POEA) and the National Referendum Act (the Provisions). They expressed concern that these provisions prevented people from voting (themselves included) if they lived outside Korea and were not able to register on the electoral roll. Under the provisions, those wishing to exercise their rights to vote in the presidential elections, parliamentary elections, local elections and national referendums as well as their rights to stand for election must be registered as residents. Voting *in absentia* is only permissible for those who reside in Korea.

II. The Constitutional Court, in a unanimous decision, found the provisions to be in breach of the Constitution. In regard to justiciability, the Court ruled that, taking into account the characteristics of elections along with the objectives of the applications, the complaint can be viewed as contesting in advance applicants' infringements of fundamental rights that the applicants will suffer through their inability to participate in future elections (that is to say, infringements of basic rights that are certain to occur in the future). In this case, the issue of the timely filing of complaints, which applies to cases stemming from events that have already taken place, does not arise. The Court found that if the Korean Government is able to use the registration system for Korean nationals abroad and the reporting system for Korean nationals abroad living in Korea, the danger that North Korean nationals and Japanese Koreans with North Korean citizenship become eligible to exercise the right to vote can be prevented. Furthermore, the danger of unfair elections, which may arise from allowing Korean nationals residing abroad to vote, can be eliminated by imposing an appropriate limitation on the election campaign abroad, introducing ways of identifying voters and restricting the spending of campaign funds before and afterwards.

Ex post facto control may be achieved by putting matters on trial. In this international era, when more and more Korean nationals are emigrating to foreign countries, the Court ruled that the fact that they have done so voluntarily is not a justifiable reason to deny them the exercise of the right to vote, which is a fundamental right available to every citizen. The Government has prime responsibility for guaranteeing the fairness of elections. Any technical problems in managing overseas elections can be overcome through the innovation of information and communications technology. The Court also held that the potential for the avoidance of military service and payment of taxes cannot be used as a reason to deny the right to vote of Korean nationals abroad. Under Article 1.2 of the Constitution, status does not depend on obligation. Furthermore, Korean nationals residing abroad are exempt from the duty to pay taxes by virtue of the agreement on the payment of double taxation. They are not in violation of their duties. Some Korean nationals living abroad, including women, are not concerned with military service.

The Court concluded that the statutory provisions at issue in this case, which make registering as a resident a prerequisite and a determining factor for eligibility for the right to vote,

have no just legislative purpose. They are therefore in breach of the right to vote, the right to equality of Korean nationals abroad, and the principle of universal suffrage.

(source: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/74F6865C-FD24-4D4C-2D0D-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งยูเครน
 คำวินิจฉัยที่ 2-rp/2014 ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔)
 กรณีการออกเสียงประชามติเพื่อเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซีย
 ของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย^๑

นางสาวเปรมิกา แสนทอง
 นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

รัฐธรรมนูญยึดมั่นในหลักดินแดนมิอาจถูกแบ่งแยกและละเมิดได้ (principles of territorial indivisibility and inviolability) ซึ่งหลักการดังกล่าวจะถูกละเมิดก็ต่อเมื่อขอบเขตของดินแดนถูกจำกัดให้แคบลง หรือเมื่อมีการถอนองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของดินแดนออกไป หรือเมื่อสถานะของหน่วยงานบริหารราชการและดินแดนถูกเปลี่ยนแปลงโดยวิธีจัดให้มีการออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่น

๒. สรุปข้อเท็จจริง

รัฐสภา (Verkhovna Rada) ของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย (the Autonomous Republic of Crimea) ได้ยกร่างมติว่าด้วยการออกเสียงประชามติของชาวไครเมีย (Resolution "On conducting all-Crimean referendum") เลขที่ ๑๗๐๒-๖/๑๔ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔) ซึ่งในมติดังกล่าว กำหนดให้สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมียเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซีย (the Russian Federation) และกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติของชาวไครเมีย ในวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔) ซึ่งรวมถึงเมืองเซวัสโตปอล (Sevastopol) โดยมีการตั้งคำถามดังต่อไปนี้

“๑. ท่านเห็นชอบการรวมไครเมียเข้ากับรัสเซียในฐานะส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซียหรือไม่

๒. ท่านเห็นชอบที่จะให้ฟื้นคืนรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๓๕ (ค.ศ. ๑๙๙๒) และสถานะของไครเมียในฐานะส่วนหนึ่งของยูเครนหรือไม่”

นอกจากนี้ รัฐสภายังได้ให้ความเห็นชอบข้อความในบัตรออกเสียงประชามติที่จัดขึ้นในวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔) และกำหนดให้พิมพ์บัตรออกเสียงประชามติเป็นภาษารัสเซีย ภาษายูเครน และภาษาไครเมีย ตาตาร์ (Crimean Tatar languages) รวมถึงให้ความเห็นชอบข้อบังคับชั่วคราวว่าด้วยการออกเสียงประชามติ กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย (Commission of the Autonomous Republic of the Crimea) เพื่อดำเนินการจัดการออกเสียงประชามติ และกำหนดให้ยื่น

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/05374FDE-DD32-477B-3598-08DC225DC81B>

หนังสือต่อประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐรัสเซียและสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation) เพื่อเริ่มกระบวนการในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซีย

๓. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งยูเครน^๖

^๖ The Constitution of Ukraine

Article 1 The judicial power is vested exclusively in courts.

Article 2

The sovereignty of Ukraine extends throughout its entire territory.

Ukraine is a unitary state.

The territory of Ukraine within its present border is indivisible and inviolable.

Article 5

Ukraine is a republic.

The people are the bearers of sovereignty and the only source of power in Ukraine.

The people exercise power directly and through bodies of state power and bodies of local self-government.

The right to determine and change the constitutional order in Ukraine belongs exclusively to the people and shall not be usurped by the State, its bodies or officials.

No one shall usurp state power.

Article 8

In Ukraine, the principle of the rule of law is recognised and effective.

The Constitution of Ukraine has the highest legal force. Laws and other normative legal acts are adopted on the basis of the Constitution of Ukraine and shall conform to it.

The norms of the Constitution of Ukraine are norms of direct effect. Appeals to the court in defence of the constitutional rights and freedoms of the individual and citizen directly on the grounds of the Constitution of Ukraine are guaranteed.

Article 17.1 To protect the sovereignty and territorial indivisibility of Ukraine, and to ensure its economic and informational security are the most important functions of the State and a matter of concern for all the Ukrainian people.

Article 19.2 Bodies of state power and bodies of local self-government and their officials are obliged to act only on the grounds, within the limits of authority, and in the manner envisaged by the Constitution and the laws of Ukraine.

Article 38.1 Citizens have the right to participate in the administration of state affairs, in All-Ukrainian and local referendums, to freely elect and to be elected to bodies of state power and bodies of local self-government.

Article 69 The expression of the will of the people is exercised through elections, referendum and other forms of direct democracy.

Article 73 Issues of altering the territory of Ukraine are resolved exclusively by an All-Ukrainian referendum.

Article 85

The authority of the Verkhovna Rada of Ukraine comprises:

(1)...

(2) instituting an All-Ukrainian referendum on issues referred to in Article 73 of this Constitution;

(3) adopting laws;

etc.

Article 92

The following are determined exclusively by the laws of Ukraine:

(18) the legal regime of the state border;

(20) the organisation and procedure for conducting elections and referendums;

Article 132

The territorial structure of Ukraine is based on the principles of unity and indivisibility of the state territory, the combination of centralisation and decentralisation in the exercise of state power, and the balanced socio-economic development of regions that takes into account their historical, economic, ecological, geographical and demographic characteristics, and ethnic and cultural traditions.

Article 133

The system of the administrative and territorial structure of Ukraine is composed of the Autonomous Republic of Crimea, oblasts, districts, cities, city districts, settlements and villages.

Ukraine is composed of the Autonomous Republic of Crimea, Vinnytsia Oblast, Volyn Oblast, Dnipropetrovsk Oblast, Donetsk Oblast, Zhytomyr Oblast, Zakarpattia Oblast, Zaporizhia Oblast, Ivano-Frankivsk Oblast, Kyiv Oblast, Kirovohrad Oblast, Luhansk Oblast, Lviv Oblast, Mykolaiv Oblast, Odesa Oblast, Poltava Oblast, Rivne Oblast, Sumy Oblast, Ternopil Oblast, Kharkiv Oblast, Kherson Oblast, Khmelnytskyi Oblast, Cherkasy Oblast, Chernivtsi Oblast and Chernihiv Oblast, and the Cities of Kyiv and Sevastopol.

The Cities of Kyiv and Sevastopol have special status that is determined by the laws of Ukraine.

Article 134

The Autonomous Republic of Crimea is an inseparable constituent part of Ukraine and decides on the issues ascribed to its competence within the limits of authority determined by the Constitution of Ukraine.

Article 135

The Autonomous Republic of Crimea has the Constitution of the Autonomous Republic of Crimea that is adopted by the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea and approved by the Verkhovna Rada of Ukraine by no less than one-half of the constitutional composition of the Verkhovna Rada of Ukraine.

Normative legal acts of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea and decisions of the Council of Ministers of the Autonomous Republic of Crimea shall not contradict the Constitution and the laws of Ukraine and are adopted in accordance with the Constitution of Ukraine, the laws of Ukraine, acts of the President of Ukraine and the Cabinet of Ministers of Ukraine, and for their execution.

Article 137

The Autonomous Republic of Crimea exercises normative regulation on the following issues:

agriculture and forestry;

land reclamation and mining;

public works, crafts and trades; charity;

city construction and housing management;

tourism, hotel business, fairs;

museums, libraries, theatres, other cultural establishments, historical and cultural preserves;

มาตรา ๑

ยูเครนเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย มีความเป็นอิสระ เป็นประชาธิปไตย มีสังคม และมีกฎหมาย

มาตรา ๒

อำนาจอธิปไตยของยูเครนครอบคลุมทั่วทั้งดินแดนของประเทศ

ยูเครนเป็นรัฐเดี่ยว

ดินแดนของยูเครนในพรมแดนปัจจุบันมีอาจถูกแบ่งแยกและละเมิดมิได้

มาตรา ๕

ยูเครนเป็นสาธารณรัฐ

ประชาชนเป็นผู้ถือครองอำนาจอธิปไตย และเป็นแหล่งอำนาจหนึ่งเดียวของยูเครน ประชาชนใช้อำนาจโดยตรงและโดยผ่านองค์กรอำนาจรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

public transportation, roadways, water supply;

hunting and fishing;

sanitary and hospital services.

For reasons of nonconformity of normative legal acts of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea with the Constitution of Ukraine and the laws of Ukraine, the President of Ukraine may suspend these normative legal acts of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea with a simultaneous appeal to the Constitutional Court of Ukraine in regard to their constitutionality.

Article 138

The competence of the Autonomous Republic of Crimea comprises:

1) designating elections of deputies to the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea, approving the composition of the electoral commission of the Autonomous Republic of Crimea;

3) managing property that belongs to the Autonomous Republic of Crimea;

4) elaborating, approving and implementing the budget of the Autonomous Republic of Crimea on the basis of the uniform tax and budget policy of Ukraine;

5) elaborating, approving and realising programmes of the Autonomous Republic of Crimea for socio-economic and cultural development, the rational utilisation of nature, and environmental protection in accordance with national programmes;

6) recognising the status of localities as resorts; establishing zones for the sanitary protection of resorts;

7) participating in ensuring the rights and freedoms of citizens, national harmony, the promotion of the protection of legal order and public security;

8) ensuring the operation and development of the state language and national languages and cultures in the Autonomous Republic of Crimea; protection and use of historical monuments;

9) participating in the development and realisation of state programmes for the return of deported peoples;

10) initiating the introduction of a state of emergency and the establishment of zones of an ecological emergency situation in the Autonomous Republic of Crimea or in its particular areas.

Other powers may also be delegated to the Autonomous Republic of Crimea by the laws of Ukraine.

(ที่มา: <https://codices.coe.int/codices/documents/constitution/CB43D0D8-D00F-4A55-AA0E-2ACEB74DA7A8?lang=eng#a2af12448-0420-447f-4577-08dc0d39b46c>)

สิทธิในการกำหนดและการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางรัฐธรรมนูญในยุครวมเป็นของประชาชนและจะถูก
ช่วงชิงโดยรัฐ องค์กรของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิได้

ไม่มีผู้ใดจะช่วงชิงอำนาจรัฐไปได้

มาตรา ๘

หลักนิติธรรมย่อมได้รับการรับรองและมีผลบังคับใช้ในยุครวม

รัฐธรรมนูญแห่งยุครวมเป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายและบรรทัดฐานทางกฎหมายอื่น ๆ ย่อมถูกบังคับ
ใช้บนพื้นฐานของรัฐธรรมนูญยุครวม และต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

บรรทัดฐานของรัฐธรรมนูญแห่งยุครวมถือเป็นบรรทัดฐานที่มีผลบังคับโดยตรง การอุทธรณ์ต่อศาล
เพื่อปกป้องสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคลและพลเมืองย่อมอยู่บนพื้นฐานที่ได้รับการรับรอง
ตามรัฐธรรมนูญแห่งยุครวม

มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง การปกป้องอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของยุครวม และการ
รับประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและข้อมูลข่าวสารของประเทศ ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของรัฐ และเป็น
เรื่องที่ประชาชนชาวยุครวมทุกคนต้องให้ความสำคัญ

มาตรา ๑๙ วรรคสอง องค์กรอำนาจรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ขององค์กร
เหล่านั้น มีหน้าที่ต้องกระทำเฉพาะบนพื้นฐาน ภายในขอบเขตอำนาจ และในวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
และกฎหมายของยุครวมเท่านั้น

มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง พลเมืองมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในการบริหารจัดการกิจการของรัฐ ในการลง
ประชามติทั้งในระดับประชามติทั่วยุครวมและระดับท้องถิ่น รวมไปถึงการเลือกตั้งและการได้รับเลือกให้ดำรง
ตำแหน่งในองค์กรอำนาจรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเสรี

มาตรา ๖๙

การแสดงเจตจำนงของประชาชนทำได้ผ่านการเลือกตั้ง การลงประชามติ และโดยวิธีการในรูปแบบอื่น ๆ
ของประชาธิปไตยทางตรง

มาตรา ๗๓

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของยุครวมจะต้องได้รับการแก้ไขโดยการทำประชามติในประชามติ
ทั่วยุครวมเท่านั้น

มาตรา ๘๕

อำนาจของรัฐสภายุครวมประกอบด้วย

(๑) ...

(๒) การกำหนดให้มีการจัดทำประชามติทั่วยุครวม ในประเด็นที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๓ ของรัฐธรรมนูญนี้

(๓) การตรากฎหมาย

ฯลฯ

มาตรา ๙๒

ข้อดังต่อไปนี้ถูกกำหนดโดยกฎหมายของยุครวม

(๑๘) ระบอบกฎหมายของพรหมแดนรัฐ

(๒๐) การบริหารจัดการและกระบวนการในการดำเนินงานจัดการเลือกตั้งและการลงประชามติ

ฯลฯ

มาตรา ๑๓๒

โครงสร้างดินแดนของยูเครนอยู่บนฐานของหลักความเป็นเอกภาพและดินแดนของรัฐอันมีอาจแบ่งแยกได้ การผสมผสานกันระหว่างการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจในการใช้อำนาจรัฐ และการพัฒนาทางสังคม-เศรษฐกิจที่สมดุลของภูมิภาคโดยคำนึงถึงลักษณะทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ นิเวศวิทยา ภูมิศาสตร์ และประชากรศาสตร์ รวมถึงชาติพันธุ์และประเพณีวัฒนธรรม

มาตรา ๑๓๓

ระบบโครงสร้างการบริหารจัดการและดินแดนของยูเครน ประกอบด้วยสาธารณรัฐปกครองตนเอง ไครเมีย แคว้น เขต เมือง เขตเมือง นิคม และหมู่บ้าน

ยูเครนประกอบด้วย สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย แคว้นวินนิตเซีย แคว้นโวลิน แคว้นดนีโปรเปโตรฟสค์ แคว้นโดเนตสค์ แคว้นคีตโตเมีย แคว้นซาคาร์ปิตเตีย แคว้นซาโปริซเซีย แคว้นอิวาโน-ฟรานคิฟสค์ แคว้นเคียฟ แคว้นกีรอวอฮรัต แคว้นลูฮันสค์ แคว้นลวิว แคว้นมีโคลายิฟ แคว้นโอเดสซา, แคว้นปอลตาวา แคว้นริฟเน แคว้นซูมีย แคว้นเทอร์โนพิล แคว้นคาร์คิฟ แคว้นเคอร์ซอน แคว้นคเมลนิตสกี แคว้นเซอร์กาซี แคว้นเซอร์นิจิฟซี และแคว้นเซอร์นิจิฟ รวมถึงเมืองเคียฟและเมืองเซวัสโตปอล

เมืองเคียฟและเมืองเซวัสโตปอลมีสถานะพิเศษที่ถูกกำหนดโดยกฎหมายของยูเครน

มาตรา ๑๓๔

สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมียเป็นส่วนประกอบที่แยกจากกันมิได้ของยูเครน และตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบอำนาจในขอบเขตอำนาจที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญของยูเครน

มาตรา ๑๓๕

สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมียมีรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย ซึ่งผ่านการรับรองโดยรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย และได้รับการเห็นชอบโดยรัฐสภาแห่งยูเครน โดยได้รับเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกของรัฐสภาแห่งยูเครน

บรรทัดฐานทางกฎหมายของรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย และมติคณะรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย จะต้องไม่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายของยูเครน และถูกตราขึ้นโดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งยูเครน กฎหมายของยูเครน คำสั่งของประธานาธิบดียูเครนและคณะรัฐมนตรีแห่งยูเครน รวมถึงเพื่อการบังคับใช้ตามกฎหมายเหล่านั้น

มาตรา ๑๓๗

สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมียใช้บรรทัดฐานทางกฎหมายในประเด็นดังต่อไปนี้

เกษตรกรรมและป่าไม้

การแปรสภาพที่ดินและการทำเหมือง

งานสาธารณะ งานหัตถกรรมและการค้า งานการกุศล

การผังเมืองและการบริหารจัดการที่อยู่อาศัย

การท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม งานเทศกาล

พิพิธภัณฑ์ ห้างสรรพสินค้า โรงมหรสพ องค์การทางวัฒนธรรมอื่น ๆ พื้นที่อนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

การขนส่งสาธารณะ เส้นทางการคมนาคมทางบก การประปา

การล่าสัตว์และการประมง

บริการสุขอนามัยและโรงพยาบาล

ในกรณีที่ บรรทัดฐานทางกฎหมายของรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของยูเครนและกฎหมายของยูเครน ประธานาธิบดีของยูเครนอาจระงับการบังคับใช้บรรทัดฐานทางกฎหมายดังกล่าวของรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย พร้อมกันนั้นก็ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญยูเครนเพื่อพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายดังกล่าว

มาตรา ๑๓๘

ขอบเขตอำนาจของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย ประกอบด้วย

(๑) การกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย และให้การรับรองสมาชิกของคณะกรรมการการเลือกตั้งของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย

(๒) การบริหารจัดการและดำเนินการจัดการลงประชามติในระดับท้องถิ่น

(๓) การบริหารจัดการทรัพย์สินที่เป็นของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย

(๔) การจัดทำ อนุมัติ และดำเนินการตามงบประมาณของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย บนฐานของนโยบายภาษีและงบประมาณที่เป็นเอกภาพของยูเครน

(๕) การจัดทำ อนุมัติ และดำเนินการตามแผนงานพัฒนาสังคม-เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างมีเหตุผลและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยให้สอดคล้องกับแผนงานระดับชาติ

(๖) การรับรองสถานะของถิ่นที่อยู่ในฐานะแหล่งพักอาศัย จัดตั้งเขตเพื่อการคุ้มครองสุขอนามัยของแหล่งพักอาศัย

(๗) การมีส่วนร่วมในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง ความปรองดองของชาติ การส่งเสริมการดำรงรักษาความสงบเรียบร้อยทางกฎหมายและความมั่นคงสาธารณะ

(๘) การรับรองการดำเนินการและการพัฒนาภาษาประจำรัฐ และภาษาประจำชาติ รวมถึงวัฒนธรรมในสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย การคุ้มครองและการใช้งานโบราณสถานทางประวัติศาสตร์

(๙) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำเนินการตามแผนงานของรัฐในการกลับคืนสู่ถิ่นฐานของประชาชนที่ถูกเนรเทศ

(๑๐) การเริ่มประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและการจัดตั้งเขตสถานการณ์ฉุกเฉินทางนิเวศวิทยาในสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย หรือในพื้นที่เฉพาะของสาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย

กฎหมายของยูเครนอาจมีการมอบอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ให้แก่สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย

๓.๒ กฎหมายยูเครนว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญยูเครน^๓

^๓ Law of Ukraine "On the Constitutional Court of Ukraine

มาตรา ๘๑ การมีส่วนร่วมในกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่มีการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งยูเครนของคำถามที่เสนอให้ใช้ในการทำประชามติที่ช่วยยูเครนจากการริเริ่มของภาคประชาชน ศาลจะต้องให้ผู้แทนหรือคณะผู้แทนของกลุ่มผู้ริเริ่มการทำประชามติที่ช่วยยูเครนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางรัฐธรรมนูญด้วย

ศาลอาจเชิญผู้แทนของพรรคการเมืองและองค์กรสาธารณะให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางรัฐธรรมนูญได้ตามความจำเป็น

๓.๓ กฎบัตรยุโรปว่าด้วยการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น^๔

ข้อบทที่ ๔ ขอบเขตของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมาย อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ไม่ห้ามการมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. ภายในขอบเขตของกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีดุลยพินิจอย่างเต็มที่ในการริเริ่มดำเนินการในเรื่องใด ๆ ก็ตามที่มีได้ถูกยกเว้นออกไปจากอำนาจหน้าที่ของตน และมีได้ถูกมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น

ฯลฯ

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งยูเครนได้พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมติรัฐสภาดังกล่าวแล้วเห็นว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้ อำนาจอธิปไตยของยูเครนย่อมแผ่ขยายครอบคลุมดินแดนทั้งหมดของประเทศ และองค์ประกอบของอำนาจอธิปไตยของรัฐคือการไม่อาจถูกแบ่งแยกและละเมิดได้ของดินแดนยูเครนภายในพรมแดนประเทศปัจจุบัน การปกป้องอำนาจอธิปไตยและดินแดนที่มีอาจแบ่งแยกได้จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน (ตามมาตรา ๒ และมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ)

Article 81 Participation in Constitutional Proceedings

Where an issue is to be considered concerning the conformity with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of the questions proposed to be put to an all-Ukrainian referendum on a popular initiative, the Court shall engage a representative or representatives of an all-Ukrainian referendum initiative group in constitutional proceedings.

The Court may engage, where necessary, representatives of political parties and public associations in constitutional proceedings.

(ที่มา: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF\(2022\)004-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-REF(2022)004-e))

^๔ European Charter of Local Self-Government

Article 4 – Scope of local self-government

1. The basic powers and responsibilities of local authorities shall be prescribed by the constitution or by statute. However, this provision shall not prevent the attribution to local authorities of powers and responsibilities for specific purposes in accordance with the law.

2. Local authorities shall, within the limits of the law, have full discretion to exercise their initiative with regard to any matter which is not excluded from their competence nor assigned to any other authority.

etc.

(ที่มา: <https://rm.coe.int/european-charter-for-local-self-government-english-version-pdf-a6-59-p/16807198a3>)

เจตจำนงของประชาชนย่อมแสดงออกผ่านการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ และในรูปแบบอื่นของประชาธิปไตยทางตรง ขณะเดียวกันประชาชนย่อมเป็นเจ้าของสิทธิในการมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินและออกเสียงประชามติทั่วยูเครน (all-Ukrainian referendum) และการออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น (local referendums) ตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๙ ของรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง การทำประชามติทั่วยูเครนมีความสำคัญในวงกว้าง เนื่องจากผลลัพธ์ของการออกเสียงประชามติสะท้อนให้เห็นถึงชะตากรรมของชาวยูเครน ซึ่งเป็นพลเมืองของทุกสัญชาติ ส่วนการออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่นเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของหน่วยงานบริหารราชการและดินแดนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

สำหรับระบบโครงสร้างการบริหารราชการและดินแดนของยูเครน ประกอบด้วย สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมีย แคว้น (oblasts) เขต (districts) เมือง (cities) เขตเมือง (city districts) นิคม (settlements) และหมู่บ้าน (villages) ตามมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ โดยมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ สาธารณรัฐปกครองตนเองไครเมียและเมืองเซวัสโตปอลเป็นส่วนหนึ่งของยูเครน อย่างไรก็ตาม พื้นที่ดังกล่าวมีการแยกโครงสร้างการบริหารราชการและดินแดนออกจากยูเครน และเมืองเซวัสโตปอลมีสถานะพิเศษตามกฎหมายและไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของไครเมีย

ศาลรัฐธรรมนูญได้เน้นย้ำว่า รัฐธรรมนูญกำหนดหลักความมีอาจถูกแบ่งแยกและละเมิดได้ของดินแดนยูเครนซึ่งอยู่ภายใต้พรมแดนประเทศและอำนาจอธิปไตยของยูเครน การละเมิดหลักการตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในกรณีดังต่อไปนี้ กล่าวคือ การลดทอนขนาดพรมแดนปัจจุบัน การถอดถอนองค์ประกอบของโครงสร้างการบริหารราชการและดินแดนของยูเครนออกจากโครงสร้างดังกล่าว และการเปลี่ยนแปลงสถานะของส่วนงานการบริหารราชการและดินแดนตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ อันได้แก่ ไครเมียและเซวัสโตปอล ในฐานะส่วนหนึ่งที่มีอาจแบ่งแยกออกไปจากยูเครนโดยวิธีการออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น

ขณะที่ประเด็นการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของยูเครนจะต้องได้รับการแก้ไขโดยการทำประชามติทั่วยูเครนเท่านั้น (ตามมาตรา ๗๓ ของรัฐธรรมนูญ) และการกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติในประเด็นต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๓ ถือเป็นอำนาจของรัฐสภายูเครน (Verkhovna Rada) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒

อนึ่ง ไครเมียถือเป็นองค์ประกอบที่มีอาจแบ่งแยกได้ของยูเครน ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ไครเมียมีอำนาจตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ที่ระบุไว้ว่าอำนาจหน้าที่ของตนตามมาตรา ๑๓๔ ของรัฐธรรมนูญ

สถานะตามรัฐธรรมนูญของไครเมียจึงสัมพันธ์กับกฎบัตรยุโรปว่าด้วยการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น (European Charter of Local Self-Government) ซึ่งได้มีการให้สัตยาบัน (ratified) โดยกฎหมายยูเครน เลขที่ ๔๕๒/๙๗-VR ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗) (Law of Ukraine, no. 452/97-VR) ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าว อำนาจและความรับผิดชอบพื้นฐานของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้โดยรัฐธรรมนูญหรือโดยกฎหมาย นอกจากนี้ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจอย่างเต็มที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายในริเริ่มเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่ได้ห้ามไว้หรือถูกกำหนดให้เป็นอำนาจ

หน้าที่ของหน่วยงานอื่น ตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔ วรรคสอง ของกฎบัตรยุโรปว่าด้วยการปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญยูเครน อำนาจหน้าที่ของใคร่เมียบรรลุถึงการจัดการและการจัดให้มีการออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น ตามมาตรา ๑๓๘ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒ โดยเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งยูเครน กำหนดในมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๐

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณามติของรัฐสภาแห่งไครเมีย (the Verkhovna Rada of Crimea's Resolution) ซึ่งเสนอให้มีการเข้าร่วมในฐานะส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซีย และได้พิจารณาหนังสือที่ยื่นต่อประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐรัสเซียและต่อสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธรัฐรัสเซียเพื่อเริ่มกระบวนการในการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐรัสเซีย และการเสนอประเด็นดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า มติของรัฐสภาดังกล่าวเป็นการละเมิดหลักการตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยดินแดนของยูเครนมีอาจถูกแบ่งแยกได้และถือเป็นการกระทำที่เกินเขตอำนาจของรัฐสภา ดังนั้น มติของรัฐสภาจึงขัดหรือแย้งกับมาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๕ มาตรา ๘ มาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๗๓ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑๓) ข้อ (๑๘) มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๒๐) มาตรา ๑๓๒ มาตรา ๑๓๓ มาตรา ๑๓๔ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๑๓๘ ของรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ มติของรัฐสภาดังกล่าวยังขัดต่อหลักการพื้นฐานว่าด้วยอำนาจอธิปไตยของรัฐและดินแดนที่มีอาจแบ่งแยกได้ หลักการดังกล่าวปรากฏอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักการที่รัฐอธิปไตยแต่ละรัฐยอมรับอำนาจอธิปไตยซึ่งกันและกัน (principle of mutual respect for each state's sovereignty) ซึ่งรวมถึงความเป็นอิสระทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงพรมแดนโดยกฎหมายระหว่างประเทศหรือโดยข้อตกลงระหว่างประเทศอย่างสันติ ด้วยเหตุนี้ ประเทศสมาชิกยอมรับหลักการละเมิดดินแดนอันมีอาจแบ่งแยกได้หรือละเมิดความเป็นอิสระทางการเมืองของรัฐอื่น รวมถึงการใช้กำลัง หรือการโจมตีหรือวิธีการอื่นใดที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้ องค์การสหประชาชาติยังหลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นขัดต่อหลักการแบ่งแยกดินแดนหรือความเป็นเอกภาพของประเทศสมาชิก ตามกฎบัตรสหประชาชาติ (Charter of the United Nations) ข้อตกลงขั้นสุดท้ายของการประชุมว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป พ.ศ. ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) (Final Act of the Conference on Security and Co-operation in Europe of 1975) และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองชนกลุ่มน้อย พ.ศ. ๒๕๓๘ (ค.ศ. ๑๙๙๕) (Framework Convention for the Protection of National Minorities of 1995)

ตามมติของรัฐสภาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีของไครเมีย (the Council of Ministers of Crimea) จะต้องเป็นผู้ดำเนินการด้านงบประมาณ การอำนวยความสะดวกในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ และปัจจัยด้านอื่น ๆ ในการจัดการออกเสียงประชามติ แต่เนื่องจากมติของรัฐสภาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญยูเครน ด้วยเหตุนี้ ตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง ของกฎหมายว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญยูเครน (the Law of Ukraine "On the Constitutional Court of Ukraine") การดำเนินงานขององค์กรทั้งหลายเพื่อจัดหาเงินทุนและจัดการออกเสียงประชามติย่อมถูกยกเลิก อีกทั้งบัตรออกเสียงประชามติและสื่อรณรงค์ต่าง ๆ ย่อมต้องถูกทำลาย

UKR-2014-1-002

a) Ukraine b) Constitutional Court c) d) 14/03/2014 e) 2-rp/2014 f) Conformity with the Constitution (constitutionality) of the Resolution of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea "On conducting all-Crimean Referendum" (case on conducting local referendum in the Autonomous Republic of Crimea) g) Ophitsiynyi Visnyk Ukrayiny (Official Gazette) h) Codices (Ukrainian)

Headnotes

The Constitution upholds the principles of territorial indivisibility and inviolability. These principles are violated when the territory's borders are narrowed down, or when any subject of its composition has been withdrawn or when the status of the administrative and territorial unit has been altered by means of conducting a local referendum.

Summary

I. The Parliament (Verkhovna Rada) of the Autonomous Republic of Crimea drafted the Resolution "On conducting all-Crimean referendum" no. 1702-6/14 dated 6 March 2014 (hereinafter, the "Resolution") which provided to:

- join the Russian Federation as its subject;
- designate all-Crimean referendum on 16 March 2014 (including the city of Sevastopol), at which to pose the following alternative questions:

"1. Are you in favour of the reunification of Crimea with Russia as a subject of the Russian Federation?

2. Are you in favour of restoring the 1992 Constitution and the status of Crimea as a part of Ukraine?"

- approve the text of the paper ballot for the referendum held on 16 March 2014 and to establish that the ballot shall be printed in Russian, Ukrainian and Crimean Tatar languages;
- approve the Provisional Regulations on the referendum;
- establish the Commission of the Autonomous Republic of the Crimea to conduct the referendum; and

– appeal to President of the Russian Federation and to the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation to initiate the procedure to join the Russian Federation as its subject.

II. After reviewing the constitutionality of the Resolution, the Constitutional Court made the following decision.

The Constitution proclaims that the sovereignty of Ukraine extends throughout its entire territory, and the components of state sovereignty are the indivisibility and inviolability of the territory of Ukraine within its present borders. The protection of sovereignty and territorial indivisibility are the most important state functions, which concern all citizens (Articles 2 and 17.1 of the Constitution).

The citizens' will is expressed through elections, referendum and other forms of direct democracy. Citizens possess the right to participate in the administration of state affairs and vote at the all-Ukrainian referendum and local referendums (Articles 38.1 and 69 of the Constitution).

The all-Ukrainian referendum has nationwide importance, as the result reflects the destiny of Ukrainians – citizens of all nationalities. Local referendum resolves exclusively the issues ascribed to the competence of the bodies of local self-government of the respective administrative and territorial unit.

The system of the administrative and territorial structure of Ukraine is composed of the Autonomous Republic of Crimea, oblasts, districts, cities, city districts, settlements and villages (Article 133.1 of the Constitution). According to Article 133.2 of the Fundamental Law of Ukraine, the Autonomous Republic of the Crimea and the city of Sevastopol are part of Ukraine. However, they have a separate administrative and territorial structure within Ukraine. Sevastopol, which is accorded special status by law, is not a part of Crimea.

The Constitutional Court stresses that the Constitution established principles of indivisibility and inviolability of the territory of Ukraine within its present borders and the sovereignty of Ukraine throughout its entire territory. Contravention of such constitutional principles occurs in the following cases: narrowing of the present borders, withdrawing any subject of the administrative and territorial structure of Ukraine from its composition, and altering the constitutionally stipulated status of the administrative and territorial unit, namely Crimea and Sevastopol, as inseparable constituent part of Ukraine by means of conducting a local referendum.

The issues of altering the territory of Ukraine are resolved exclusively by the all-Ukrainian referendum (Article 73 of the Constitution). The designation of the referendum on the issues, as determined by Article 73 of the Constitution, belongs to the authorities of the Verkhovna Rada (Article 85.1.2 of the Fundamental Law).

Crimea is inseparable constituent part of Ukraine. Within the limits of its authorities as determined by the Constitution, Crimea decides issues ascribed to its competence (Article 134 of the Constitution).

The constitutional status of Crimea corresponds to the European Charter of Local Self-Government, ratified by the Law of Ukraine, no. 452/97–VR dated 15 July 1997. According to the law, the basic powers and responsibilities of local authorities shall be prescribed by the constitution or by statute. Also, local authorities shall, within the limits of the law, have full discretion to exercise their initiative with regard to any matter neither excluded from their competence nor assigned to any other authority (Article 4.1 and 4.2).

Pursuant to the Constitution of Ukraine, the competence of Crimea comprises organising and conducting local referendums (Article 138.1.2) determined by the law of Ukraine (Article 92.1.20).

The Constitutional Court reviewed the Verkhovna Rada of Crimea's Resolution, which envisages joining the Russian Federation as its subject. It considered the appeal to the President of the Russian Federation and to the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation on the initiation of the procedure to join the Russian Federation as its subject, and submission of the above issues for the referendum. The Court ruled that the Resolution violated the constitutional principle of the territorial indivisibility of Ukraine and went beyond the limits of its competence. Thus, the Resolution does not correspond to Articles 1, 2, 5, 8, 19.2, 73, 85.1.3, 92.1.13, 92.1.18, 92.1.20, 132, 133, 134, 135, 137 and 138 of the Constitution.

The Resolution also contradicts the fundamental principles of state sovereignty and territorial indivisibility. The principles are embedded in international legal acts, particularly the principle of mutual respect for each state's sovereignty, which includes political independence and the possibility to alter borders in accordance with international law peacefully or by agreement. As a result, member states shall refrain from violation of territorial indivisibility or political independence of any state, and the use of force or assault or any other way incompatible with the purposes of the United Nations. They should also refrain from actions

directed against territorial indivisibility or unity of any member state (Charter of the United Nations, Final Act of the Conference on Security and Co-operation in Europe of 1975, Framework Convention for the Protection of National Minorities of 1995).

Under the Resolution, the Council of Ministers of Crimea shall organise financial, logistical and other provision to conduct the referendum. Given that the Resolution contradicts the Constitution of Ukraine and according to Article 81.2 of the Law of Ukraine "On the Constitutional Court of Ukraine", the activity of all bodies established to fund and conduct this referendum shall be terminated, and the ballot papers and campaign materials shall be destroyed.

III. Judges O.Serheichuk and O.Tupytskyi attached their dissenting opinion.

สรุปข้อเท็จจริงและสาระสำคัญของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนีย
คำวินิจฉัยที่ U-I-60/24 ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ (ค.ศ. 2024)
กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎรของมติที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ให้จัดทำประชามติเชิงหารือ
(National Assembly's Ordinance calling for a consultative referendum)*

นายภาวัต ธนการ
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญได้วางหลักในเรื่องนี้ว่า ประชามติเชิงหารือ^๑ (Consultative referendum) เป็นกลไกตามวิถีแบบประชาธิปไตยทางตรงซึ่งไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย โดยไม่ได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหากแต่ถูกกำหนดไว้โดยกฎหมาย นอกจากนี้ สภาผู้แทนราษฎรมีอิสระทั้งในการที่จะปรับใช้ผลการออกเสียงประชามติเชิงหารือและกำหนดคำถามของการออกเสียงประชามติเชิงหารือ^๒ นั้น ด้วยเหตุนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจที่จำกัด (restrained) ในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการออกเสียงประชามติดังกล่าว ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่เฉพาะการพิจารณาว่า กระบวนการในการให้ความเห็นชอบกฎหมายที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติเชิงหารือ (National Assembly's ordinance calling for a consultative referendum) นั้น ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ แต่ไม่ได้มีอำนาจวินิจฉัยเกี่ยวกับข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎร (Rules of Procedure of the National Assembly) แต่อย่างใด นอกจากนี้ ในการพิจารณาเนื้อหาของกฎหมายที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติเชิงหารือ เช่น คำถามสำหรับการออกเสียงประชามติ จะถูกจำกัดการตรวจสอบไว้แต่เพียงว่า การออกเสียงประชามติดังกล่าวอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อประชาชน

อนึ่ง คำถามสำหรับการออกเสียงประชามติเชิงหารือ จะต้องกำหนดขอบเขตและประเด็นของคำถามไว้อย่างชัดเจน โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติ ทั้งนี้ ข้อกล่าวหาว่ากฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่อาจนำมาใช้บังคับหลังจากการออกเสียงประชามติขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่เป็นเหตุที่จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าคำถามสำหรับการออกเสียงประชามตินั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้

* สามารถสืบค้นรายละเอียดเพิ่มเติมของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/results/precis-in-progress/73BA8B0F-BA8B-4D7C-A277-08DDE32D3306>

^๑ ประชามติเชิงหารือ คำแปลอย่างเป็นทางการในภาษาอังกฤษ คือ Consultative referendum หมายถึง การจัดทำประชามติประเภทหนึ่งที่สภาผู้แทนราษฎรของสาธารณรัฐสโลวีเนีย อาจจัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความเห็นของประชาชนต่อประเด็นต่าง ๆ ที่มีความสำคัญอย่างกว้างขวางต่อสาธารณะ ในการจัดทำประชามติเชิงหารือสามารถจัดทำขึ้นในเขตแดนหนึ่งของรัฐหรือทั่วทั้งเขตแดนของรัฐก็ได้ และอาจริเริ่ม ทั้งนี้ ผลของประชามติเชิงหารือไม่มีผลผูกพันต่อสภาผู้แทนราษฎร (สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมโดยผู้แปล)

(ที่มา: <https://www.gov.si/en/topics/referendum-popular-initiative-and-the-european-citizens-initiative/>)

๒. สรุปข้อเท็จจริง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่งได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและความชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติเชิงหารื้อในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือในการการุณยฆาตโดยความสมัครใจ^๓ (Right to assistance in the voluntary termination of life) โดยผู้ร้องโต้แย้งว่า ขั้นตอนในการให้ความเห็นชอบกฎหมายพิพาทดังกล่าวเป็นไปในลักษณะที่ละเมิดข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎร และยังขัดหรือแย้งต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหลายมาตรา

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนีย^๔

มาตรา ๒ ประเทศสโลวีเนียเป็นรัฐที่ปกครองโดยหลักนิติธรรม และเป็นรัฐสวัสดิการ

มาตรา ๑๗ (การที่ชีวิตมนุษย์มีอาจถูกละเมิด)

ชีวิตมนุษย์มีอาจถูกละเมิดได้ และในประเทศสโลวีเนียไม่มีโทษประหารชีวิต

มาตรา ๓๔ (สิทธิในศักดิ์ศรีและความปลอดภัยส่วนบุคคล)

บุคคลทุกคนมีสิทธิในศักดิ์ศรีและความปลอดภัยส่วนบุคคล

มาตรา ๓๕ (การคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและสิทธิในอัตลักษณ์)

^๓ Right to assistance in the voluntary termination of life คือ สิทธิในการเข้าถึงการช่วยเหลือในการการุณยฆาตโดยความสมัครใจ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวเผชิญความเจ็บป่วยรุนแรงและประสงค์จะยุติความรู้สึกทรมานจากการเจ็บป่วย (สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมโดยผู้แปล)

(ที่มา: <https://www.nhs.uk/tests-and-treatments/euthanasia-and-assisted-suicide/>)

^๔ The Constitution of the Republic of Slovenia

Article 2

Slovenia is a state governed by the rule of law and a social state.

Article 17 (Inviolability of Human Life)

Human life is inviolable. There is no capital punishment in Slovenia.

Article 34 (Right to Personal Dignity and Safety)

Everyone has the right to personal dignity and safety.

Article 35 (Protection of the Rights to Privacy and Personality Rights)

The inviolability of the physical and mental integrity of every person and his privacy and personality rights shall be guaranteed.

Article 43 (Right to vote)

etc.

Every citizen who has attained the age of eighteen years has the right to vote and be elected.

etc.

IV. ORGANISATION OF THE STATE

a) The National Assembly

Article 86 (Decision-making)

The National Assembly may pass decisions if a majority of deputies are present at the session. The National Assembly adopts laws and other decisions and ratifies treaties by a majority of votes cast by those deputies present, except where a different type of majority is provided by the Constitution or by law.

(ที่มา: <https://www.varuh-rs.si/en/about-us/legal-framework/the-constitution-of-the-republic-of-slovenia>)

การไม่อาจถูกละเมิดได้ซึ่งบุรณภาพในทางกายภาพและในทางจิตใจของบุคคลทุกคน และสิทธิในความ
เป็นส่วนตัวและสิทธิในอัตลักษณ์ของบุคคลดังกล่าวนี้ พึงได้รับการประกัน

มาตรา ๔๓ (สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง)

ฯลฯ

พรรคสอง พลเมืองทุกคนที่มีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และมีสิทธิ
ในการได้รับเลือกตั้ง

ฯลฯ

หมวด ๔ การจัดรูปแบบของรัฐ

a) สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๘๖ (การลงมติ)

สภาผู้แทนราษฎรอาจลงมติในเรื่องต่าง ๆ ได้หากมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงตนในการประชุมเป็น
จำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่ง โดยสภาผู้แทนราษฎรอาจผ่านร่างกฎหมายและข้อมติอื่น ๆ และให้สัตยาบันแก่
สนธิสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยจะต้องได้รับเสียงเป็นจำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่แสดงตนในการประชุมนั้น เว้นแต่กรณีที่วิธีการได้มาซึ่งเสียงจำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งนั้นได้รับการบัญญัติไว้ให้
เป็นรูปแบบอื่นโดยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

๓.๒ รัฐบัญญัติว่าด้วยประชามติและประชามติที่ริเริ่มโดยประชาชน^๔

หมวด ๓ ประชามติเชิงहारือ

มาตรา ๒๖

สภาผู้แทนราษฎรอาจมีมติให้จัดทำประชามติเชิงहारือได้ ทั้งนี้ เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบเขต
อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญอย่างกว้างขวางต่อพลเมือง

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญได้เริ่มต้นการพิจารณาด้วยการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของประชามติเชิงहारือ
ว่าถือเป็นกลไกของประชาธิปไตยทางตรงซึ่งไม่ได้ถูกกำหนดกฎหมายไว้โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หากแต่
เป็นไปตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติและประชามติที่ริเริ่มโดยประชาชน (Referendum and
Popular Initiative Act) ซึ่งตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ขณะเดียวกัน ผลของการออกเสียงประชามติไม่มีผล
ผูกพันต่อสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรย่อมไม่ถูกผูกพันจากผลการออกเสียงประชามติในการ
ตัดสินใจต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ การออกเสียงประชามติเชิงहारือยังไม่ก่อให้เกิดผล

^๔ Referendum and People's Initiative Act

3. CONSULTATIVE REFERENDUM

Article 26

The National Assembly may call a consultative referendum on issues within its competence that are of broader
importance to citizens.

(ที่มา: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO324>)

ทางกฎหมาย และไม่ก่อให้เกิดสิทธิหรือหน้าที่ต่อองค์ภาวะทางกฎหมาย (legal entity)^๖ ในการจัดทำประชามติเชิงหารือนั้น รัฐสภาคงไว้ซึ่งหน้าที่ของตนในฐานะองค์กรนิติบัญญัติหนึ่งเดียวของประเทศ แตกต่างจากประชามติประเภทอื่น ๆ ที่มีผลผูกพันทางกฎหมายซึ่งในกรณีดังกล่าวประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงจะได้รับมอบอำนาจหน้าที่เป็นการชั่วคราวในฐานะผู้แทน (representative body) ดังนั้น ในการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้น จึงไม่ถูกผูกพันด้วยบรรทัดฐานคำวินิจฉัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย

จากนั้น ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้มีอำนาจที่จะพิจารณาว่ากฎหมายที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติได้รับความเห็นชอบตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ トラบใดที่ข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวกำหนดกระบวนการในการกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติ ในฐานะเนื้อหาเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นเอกเทศของฝ่ายนิติบัญญัติ (legislature's autonomous rules) ที่มีได้มีลักษณะในทางกฎหมาย ทั้งนี้ สภาผู้แทนราษฎรมีดุลพินิจอย่างกว้างขวางในการกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติเชิงหารือ ขณะที่อำนาจในการตรวจสอบของศาลรัฐธรรมนูญถูกจำกัดอยู่แต่เฉพาะการพิจารณาว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งหรือไม่ (ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง) และกฎหมายที่ตราขึ้นได้รับความเห็นชอบโดยเสียงข้างมากตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้หรือไม่ (ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖) ด้วยเหตุนี้ การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมายที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติ เช่น คำถามที่จะนำมาใช้ในการออกเสียงประชามติ จะถูกจำกัดไว้แต่เพียงว่า การออกเสียงประชามติดังกล่าวเป็นประเด็นที่อยู่ในอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อประชาชนในวงกว้างหรือไม่ (ตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติและประชามติที่ริเริ่มโดยประชาชน มาตรา ๒๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒) ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า ไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาว่า กระบวนการในการให้ความเห็นชอบกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติเป็นไปตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ แต่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะพิจารณาว่า กฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือไม่

ในส่วนของกฎหมายพิพาทนั้น ผู้ร้องได้โต้แย้งว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติพร้อมกันด้วย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้อ้างแนวคำวินิจฉัยที่ U-I-304/96 ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๙๖ (รัฐกิจจานุเบกษาเลขที่ ๖๘/๙๖) ซึ่งได้วางหลักไว้ว่า การจัดให้มีการออกเสียงประชามติเชิงหารือสามารถกระทำได้ในวันเดียวกันกับที่จัดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปได้ เนื่องจากผู้ลงคะแนนย่อมสามารถที่จะใช้สิทธิตามหน้าที่ของตนทั้งในการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติได้ภายในวันเดียวกัน นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังเห็นว่า การรณรงค์หาเสียงสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปและการออกเสียงประชามติมิได้บั่นทอน (undermine) สิทธิในการลงคะแนนเสียงของบุคคลแต่อย่างใด รวมถึงศาลรัฐธรรมนูญยังได้อธิบายเพื่อความชัดเจนว่า แม้ว่าการกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งในวันเดียวกันอาจส่งผลให้เกิดแนวโน้มที่

^๖ Legal entity แปลภาษาไทยได้ว่า องค์ภาวะทางกฎหมาย หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลในทางกฎหมาย โดยมักใช้ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ (สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมโดยผู้แปล)

(ที่มา: <https://www.onboardmeetings.com/blog/legal-entity/>)

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะมาใช้สิทธิเป็นจำนวนมากขึ้น (higher turnout) ก็ตาม แต่กระนั้นผลลัพธ์ดังกล่าวก็ไม่ถือว่าเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ดังนั้น การกำหนดให้มีการใช้สิทธิทั้งสองอย่างในวันเดียวกันจึงมิใช่เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่มิชอบ (abuse)

ในส่วนเนื้อหาของกฎหมายดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า เงื่อนไขที่ว่าคำถามของประชามติเชิงหารี้อาจจะต้องมีความชัดเจนและมีเนื้อหาสาระที่ถูกกำหนดเอาไว้อย่างแน่นอนในระดับที่มากเพียงพอ (sufficient certainty) จะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อคำถามของประชามติดังกล่าวสามารถระบุได้ถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ซึ่งต้องอยู่ภายในขอบเขตที่ฝ่ายนิติบัญญัติพึงมีอำนาจที่จะดำเนินการได้ และระบุได้อย่างชัดเจนถึงประเด็นย่อยต่าง ๆ ที่จะปรากฏในบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตจากผลของประชามติดังกล่าว ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญก็ยืนยันว่า ประชามติพิพาทนั้นเกี่ยวข้องกับสิทธิในการเข้าถึงการช่วยเหลือในการการุณยฆาตด้วยความสมัครใจ ขณะเดียวกันก็เห็นว่า การการุณยฆาตโดยสมัครใจมีอยู่หลายรูปแบบซึ่งย่อมมีผลทำให้เกิดความแตกต่างหลากหลายอย่างมากในเนื้อหาสาระของกฎหมายที่อาจได้รับความเห็นชอบในอนาคตอันเนื่องมาจากผลของประชามติเชิงหารี้อาจเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ หรือบทบัญญัติอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญก็ได้กำหนดให้คำถามสำหรับการออกเสียงประชามติจะต้องระบุถึงกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นจากผลของประชามติเชิงหารี้อะไรก็ตาม เนื่องจากผลการออกเสียงประชามติเชิงหารี้อาจก่อให้เกิดผลในทางกฎหมายไม่ว่าจะในทางตรงหรือทางอ้อมและเป็นการกำหนดสิทธิหรือหน้าที่ให้แก่องค์กรทางกฎหมายแต่อย่างใด ขณะที่สภาผู้แทนราษฎรย่อมมีอิสระอย่างกว้างขวาง ทั้งในการที่จะปรับใช้ผลของการออกเสียงประชามติเชิงหารี้อะไรก็ตามและกำหนดคำถามสำหรับการออกเสียงประชามติเชิงหารี้อะไรก็ตาม ซึ่งย่อมจำกัดอำนาจในการตรวจสอบของศาลรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั้น กฎหมายพิพาทที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักความชัดเจนและแม่นยำของกฎหมาย (principle of clarity and precision) ตามมาตรา ๒ ของรัฐธรรมนูญ

ในประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า กฎหมายพิพาทขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดละเมิดสิทธิในชีวิตของมนุษย์ มาตรา ๓๔ ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในศักดิ์ศรีและความมั่นคงส่วนบุคคล และมาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและบุคลิกภาพนั้น โดยมีพักต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ (a criterion) ในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายพิพาทได้หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ข้อโต้แย้งดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากผู้ร้องมุ่งเน้นไปที่กฎหมายที่ไม่ได้ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน หากแต่เป็นกฎหมายที่อาจได้รับความเห็นชอบจากผลของการออกเสียงประชามติเชิงหารี้อะไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ในการโต้แย้งว่ากฎหมายที่ไม่ได้ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (เพราะยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดว่าจะมีกฎหมายใดจะได้รับความเห็นชอบ และหากเป็นเช่นนั้นก็ไม่ทราบว่าเนื้อหาของกฎหมายเป็นอย่างไร) ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างว่า คำถามสำหรับการออกเสียงประชามติขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้

อาศัยเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า กฎหมายที่กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติเชิงหารี้อะไรก็ตามไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

SLO-2025-2-002

a) Slovenia b) Constitutional Court c) d) 30/05/2024 e) U-I-60/24 f) g) radni list RS (Official Gazette), 48/24 h) Codices (English, Slovene)

Headnotes

The consultative referendum is a non-binding instrument of direct democracy that is not enshrined in the Constitution but is regulated by law. The National Assembly enjoys considerable freedom in both the application of the consultative referendum and the formulation of the referendum question, and review by the Constitutional Court is accordingly restrained. The Constitutional Court is only competent to review the consistency of the procedure for adopting ordinances calling a consultative referendum with the Constitution and laws, but not with the Rules of Procedure of the National Assembly. The review of the content of an ordinance calling a consultative referendum, i.e. the referendum question, is limited primarily to whether the referendum was called on an issue within the competence of the National Assembly that is of broad importance to the citizens.

The referendum question in a consultative referendum must clearly define the area and subject matter of the statutory regulation with regard to which the consultative referendum was called. Allegations that the statutory regulation that might be adopted following a consultative referendum would be unconstitutional cannot substantiate the unconstitutionality of the referendum question.

Summary

I. Upon a request of a group of deputies of the National Assembly, the Constitutional Court reviewed the constitutionality and legality of the ordinance on the calling of a consultative referendum on the regulation of the right to assistance in the voluntary termination of life. The applicants alleged that the procedures for the adoption of the challenged ordinance were carried out in serious violation of the Rules of Procedure of the National Assembly and that the ordinance was in contravention of several provisions of the Constitution.

II. The Constitutional Court first explained the main characteristics of a consultative referendum as an institution of direct democracy that is not regulated by the Constitution but was introduced by the legislature by the Referendum and Popular Initiative Act. The National

Assembly is not bound by the outcome of a consultative referendum and is not obliged to observe it in its subsequent decision-making. A consultative referendum produces no legal effects and does not impose any rights or obligations on legal entities. Unlike in the case of referenda with binding legal force, where the voters temporarily assume the competence of the representative body, in the case of consultative referenda, parliament retains its function as an independent legislative body. Therefore, in its review, the Constitutional Court is not bound by its case law concerning legislative referenda that have binding legal force.

The Constitutional Court then clarified that it is not competent to review whether an ordinance calling a consultative referendum was adopted in accordance with the Rules of Procedure of the National Assembly insofar as they govern the procedure for calling a consultative referendum, as this part of the Rules of Procedure of the National Assembly entails the legislature's autonomous rules, which do not have the legal character of a regulation. The National Assembly enjoys a wide margin of appreciation regarding the calling of a consultative referendum, and the review by the Constitutional Court is limited in particular to the questions of whether the deputies had an opportunity to exercise their office (the Article 43.2 of the Constitution) and whether the ordinance was adopted by the necessary majority (Article 86 of the Constitution). The review of the content of an ordinance calling a consultative referendum, i.e. the referendum question, is limited primarily to the question of whether the referendum was called on an issue within the competence of the National Assembly that is of broad importance to the citizens (Article 26 of the Referendum and Popular Initiative Act and Article 2 of the Constitution). The Constitutional Court is therefore not competent to review the consistency of the procedure for adopting ordinances of the National Assembly calling a consultative referendum with the Rules of Procedure of the National Assembly, but it is competent to review the consistency of such ordinances with the Constitution and laws.

With regard to the ordinance in question, the applicants also challenged the simultaneous holding of elections and a referendum. The Constitutional Court recalled that in Decision no. U-I-304/96, 7 November 1996 (Official Gazette RS, no. 68/96), it already held that a consultative referendum could be called on the same day as elections, since voters are capable of voting responsibly in both elections and a referendum on the same day. It further held that the intertwining of election and referendum campaigns in no way undermined the right to vote and clarified that the calling of a referendum and an election

on the same day may increase voter turnout, but that this consequence is not in itself unconstitutional, and the simultaneous holding of a consultative referendum and elections cannot entail its abuse.

In its review of the content of the ordinance, the Constitutional Court held that the requirement that the referendum question in a consultative referendum be clear and that its content be determined with sufficient certainty is satisfied if the referendum question allows for the identification of the area of regulation within the legislature's competence that the referendum relates to and if the subject matter of the possible future statutory regulation can be clearly defined. It confirmed that the referendum at issue related to the right to assistance in the voluntary termination of life. It noted that there exist several different forms of the voluntary termination of life, which could result in great differences in the content of the possible future statutory regulations adopted on the basis of the outcome of the consultative referendum. However, neither Article 2 of the Constitution nor any other provision of the Constitution requires that a referendum question must already indicate the specific future statutory regulation in respect of which the consultative referendum has been called. Since the outcome of a consultative referendum produces neither direct nor indirect legal effects and therefore does not impose any rights or obligations on legal entities, the National Assembly enjoys considerable freedom in both the application of the consultative referendum and the formulation of the referendum question, and the review by the Constitutional Court is accordingly restrained. Therefore, the challenged ordinance was not inconsistent with the principle of clarity and precision derived from Article 2 of the Constitution.

The applicants further alleged that the challenged ordinance was inconsistent with the constitutional provisions on the inviolability of human life (the Article 17.1 of the Constitution), the right to personal dignity and security (Article 34 of the Constitution), and the protection of privacy and personality rights (Article 35 of the Constitution). Without considering whether these constitutional provisions can serve as a criterion for reviewing the constitutionality of the challenged ordinance, the Constitutional Court held that these allegations were unfounded. The applicants namely aimed at a non-existent statutory regulation that might be adopted as a result of the referendum outcome. However, by alleging the unconstitutionality of a non-existent statutory regulation (as it is not yet clear whether any statutory regulation will be adopted at all, and if so, what its content will be), the applicants cannot substantiate the unconstitutionality of the referendum question.

The Constitutional Court held that the ordinance on the calling of the consultative referendum is not inconsistent with the Constitution.

III. The Decision was adopted by five votes against three. Judges Jaklič, Svetlič, and Šorli voted against. Judges Jaklič and Šorli submitted dissenting opinions.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis-in-progress/73BA8B0F-BA8B-4D7C-A277-08DDE32D3306>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคาซัคสถาน
คำวินิจฉัยที่ 2 ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕)
กรณีอำนาจของประธานาธิบดีในการกำหนดการเลือกตั้งก่อนครบวาระ
(pre-term presidential elections)^a

นายนิติกร จิรนิติกาลกิจ
ผู้อำนวยการกองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคาซัคสถานได้วางหลักในคดีนี้ว่า ประธานาธิบดีมีอำนาจที่จะกำหนดการเลือกตั้งประธานาธิบดีก่อนครบวาระ (pre-term presidential election) ได้ตามมาตรา ๔๑ วรรคสาม-๑ ของรัฐธรรมนูญ โดยปราศจากซึ่งเงื่อนไขและข้อจำกัดใด ๆ ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวให้ใช้บังคับกับการเลือกตั้งประธานาธิบดีตามปกติซึ่งตรงกับการเลือกตั้งสมาชิกของรัฐสภาครั้งใหม่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ วรรคสามด้วย

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ประธานวุฒิสภาได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติมาตรา ๔๑ วรรคสาม-๑ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้การเลือกตั้งประธานาธิบดีก่อนครบวาระสามารถกระทำได้โดยรัฐกฤษฎีกาที่ตราขึ้นโดยประธานาธิบดี (presidential decree) และให้ดำเนินการตามขั้นตอนและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญประกอบรัฐธรรมนูญ

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคาซัคสถาน ค.ศ. ๑๙๙๕ แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. ๒๐๑๗^b

^a สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/results/precis/987DC79C-445A-441B-37AF-08DC225DC81B>

^b Constitution of the Republic of Kazakhstan

Article 3

1. The people shall be the sole source of governmental power.
2. The people shall exercise their power directly through republican referendum and free elections, and shall delegate the exercise of their powers to state institutions.
3. No one shall have the right to arrogate power in the Republic of Kazakhstan. Arrogation of power shall be punished by law. The right to act on behalf of the people and the state shall be vested in the President of the Republic and the Parliament of the Republic within the limits of their constitutional powers. The Government of the Republic and other state bodies shall act on behalf of the state only within the limits of the powers delegated to them.
4. The state power in the Republic of Kazakhstan is unified and executed on the basis of the Constitution and laws in accordance with the principle of its division into the legislative, executive and judicial branches and system of checks and balances that governs their interaction.

มาตรา ๓

๑. ประชาชนย่อมเป็นแหล่งที่มาของอำนาจรัฐแต่เพียงผู้เดียว
๒. ประชาชนย่อมใช้อำนาจโดยตรงผ่านการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งโดยเสรี และย่อมมอบอำนาจในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของตนให้แก่องค์กรของรัฐ
๓. บุคคลไม่มีสิทธิที่จะแอบอ้างอำนาจในสาธารณรัฐคาซัคสถาน โดยการแอบอ้างอำนาจดังกล่าว ย่อมถูกลงโทษตามกฎหมาย สิทธิในการกระทำในนามของประชาชนและในนามของรัฐย่อมเป็นของประธานาธิบดี และของรัฐสภาแห่งสาธารณรัฐภายในขอบเขตของรัฐธรรมนูญ และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐและองค์กรอื่นของรัฐย่อมกระทำการในนามของรัฐภายในขอบเขตอำนาจที่ได้รับมอบหมาย
๔. อำนาจรัฐในสาธารณรัฐคาซัคสถานเป็นหนึ่งเดียวและถูกใช้บนพื้นฐานของรัฐธรรมนูญและกฎหมายซึ่งสอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกอำนาจออกเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ และระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลที่กำกับการปฏิสัมพันธ์

มาตรา ๔๐

๑. ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐคาซัคสถานเป็นประมุขของรัฐ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่สูงสุด ซึ่งกำหนดทิศทางหลักของนโยบายภายในและนโยบายการต่างประเทศของรัฐ และเป็นตัวแทนคาซัคสถาน ในกิจการภายในและกิจการระหว่างประเทศ

Article 40

1. The President of the Republic of Kazakhstan shall be the Head of State, the holder of the highest office, who shall determine the main directions of the domestic and foreign policy of the state and represent Kazakhstan at home and in international relations.
2. The President of the Republic shall be the symbol and guarantor of the unity of the people and state power, the inviolability of the Constitution, the rights and freedoms of man and citizen.
3. The President of the Republic shall ensure the coordinated functioning of all branches of government and the accountability of the authorities to the people.

Article 41

1. The President of the Republic shall be elected by universal, equal and direct suffrage under secret ballot for five-year term in accordance with the constitutional law by the citizens of the Republic who have come of age.
2. A citizen of the Republic by birth who is not younger than forty, has a perfect command of the state language, has lived in Kazakhstan for not less than fifteen years and has higher education may be eligible for the office of the President of the Republic of Kazakhstan. The Constitutional Law may establish additional requirements for presidential candidates.
3. The regular election of the President of the Republic shall be held on the first Sunday of December and shall not coincide with the election of a new Parliament of the Republic.
- 3-1. Extraordinary presidential elections shall be called by decree of the President of the Republic and shall be held in accordance with the procedure and terms established by constitutional law.
4. – excluded -
5. The candidate who receives more than 50 percent of the votes of the constituents that took part in the election shall be deemed elected. If none of the candidates receives the above number of votes, second round of elections shall be held between the two candidates who obtained the largest number of votes. The candidate who receives the larger number of votes of the constituents who take part in the second round of elections shall be deemed elected.

(ที่มา : <https://www.akorda.kz/en/constitution-of-the-republic-of-kazakhstan-50912>)

๒. ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐย่อมเป็นสัญลักษณ์และเป็นหลักประกันความเป็นหนึ่งเดียวกันของประชาชนกับอำนาจรัฐ การไม่อาจล่วงละเมิดได้ของรัฐธรรมนูญ และสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและพลเมือง

๓. ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐย่อมเป็นหลักประกันการร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของฝ่ายต่าง ๆ รวมถึงความรับผิดชอบขององค์กรของรัฐที่มีต่อประชาชน

มาตรา ๔๑

๑. ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐย่อมมาจากการเลือกตั้งโดยทั่วไป เท่าเทียม โดยตรง ภายใต้การลงคะแนนลับ ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ โดยพลเมืองของสาธารณรัฐซึ่งบรรลุนิติภาวะ

๒. พลเมืองของสาธารณรัฐโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปี มีทักษะการสื่อสารภาษาราชการระดับดีเยี่ยม พำนักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี และสำเร็จการศึกษาอุดมศึกษา ย่อมมีสิทธิที่จะดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐราชอาณาจักร ทั้งนี้ คุณสมบัติอื่น ๆ สำหรับผู้มีสิทธิได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

๓. การเลือกตั้งประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐตามปกติจะจัดขึ้นในวันอาทิตย์แรกของเดือนธันวาคม และจะต้องไม่ตรงกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแห่งสาธารณรัฐครั้งใหม่

๓-๑. การเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งพิเศษอาจกระทำได้ตามรัฐกฤษฎีกาที่ตราขึ้นโดยประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ และให้ดำเนินการตามขั้นตอนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

๔. -ยกเลิก-

๕. ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าห้าสิบเปอร์เซ็นต์ในเขตที่จัดให้มีการเลือกตั้งย่อมเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง แต่หากไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่าที่กำหนดไว้ข้างต้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งรอบที่สองระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดจำนวนสองราย โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้คะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งที่จัดขึ้นเป็นครั้งที่สอง ให้ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญเริ่มต้นการพิจารณาโดยเน้นย้ำว่า ประชาชนเป็นแหล่งที่มาของอำนาจรัฐแต่เพียงผู้เดียว โดยการใช้อำนาจโดยตรงของประชาชนกระทำการออกเสียงประชามติระดับชาติและการเลือกตั้งอย่างเสรี (a national referendum and free elections) นอกจากนี้ ประชาชนยังมอบอำนาจในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของตนให้แก่องค์กรของรัฐด้วย ซึ่งสิทธิในการกระทำในนามของประชาชนและในนามของรัฐ (the right to act on behalf of the people and the state) ย่อมเป็นของประธานาธิบดีและรัฐสภาภายในขอบเขตของรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๓ วรรคหนึ่งถึงวรรคสามของรัฐธรรมนูญ)

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้กำหนดหลักพื้นฐานทางการเมืองและทางกฎหมายของระบอบประชาธิปไตย และกำหนดความสัมพันธ์ของระบอบประชาธิปไตยทางตรงและระบอบประชาธิปไตยตัวแทน (direct and representative forms of democracy) ตลอดจนยืนยันสถานะของพลเมือง ซึ่งหมายรวมถึงสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจการของรัฐ (the right to participate in state affairs) ไม่ว่าจะในทางตรงหรือ

ผ่านผู้แทนของตน นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวยังยืนยันภารกิจ ลำดับในการก่อตั้ง หน้าที่ อำนาจ และความรับผิดชอบขององค์กรสูงสุดของรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรดังกล่าวภายใต้กลไกของการตรวจสอบและถ่วงดุล (the mechanism of checks and balances)

ขณะที่ประธานาธิบดีปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนสูงสุดของประชาชน (the highest representative of the people) โดยมาจากการเลือกตั้งของพลเมืองที่บรรลุนิติภาวะ บนพื้นฐานของการเลือกตั้งทั่วไป (universal) เท่าเทียม (equal) และโดยตรง (direct suffrage) ภายใต้การลงคะแนนโดยลับ (a secret ballot) การเลือกตั้งประธานาธิบดีจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนในอำนาจสูงสุดของบุคคลในอำนาจรัฐ ซึ่งเมื่อปรากฏผลการเลือกตั้งแล้ว ประมุขของรัฐ (the Head of State) จะได้รับอำนาจเต็มอบหมายให้บริหารจัดการประเทศ และการเป็นตัวแทนของประชาชนในกิจการทั้งภายในและระหว่างประเทศ

การเป็นประมุขของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงสุดนั้น ประธานาธิบดีมีอำนาจในการกำหนดทิศทางนโยบายภายในและนโยบายการต่างประเทศ โดยรัฐธรรมนูญกำหนดสถานะของประธานาธิบดีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยประชาชนว่าเป็นสัญลักษณ์และเป็นหลักประกันให้กับความเป็นหนึ่งเดียวกันของประชาชนกับ อำนาจรัฐ (a symbol and guarantor of the unity of the people and state power) การไม่อาจล่วงละเมิดได้ ของรัฐธรรมนูญ (inviolability of the Constitution) และสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลและพลเมือง นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้ประธานาธิบดีมีหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันขององค์กร ทุกฝ่ายที่ใช้อำนาจรัฐ รวมถึงความรับผิดชอบขององค์กรดังกล่าวต่อประชาชน (มาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญ) ด้วย

อนึ่ง บรรทัดฐานของมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญได้กำหนดหลักการทางกฎหมายขององค์กรและการจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีเอาไว้อย่างเป็นระบบ ประกอบกับธรรมเนียมทางรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนด หลักการว่าด้วยการเลือกตั้งประมุขของรัฐ การกำกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกตั้ง และการกำหนดหน้าที่โดยทั่วไปของระบอบประชาธิปไตยในระหว่างที่มีการเลือกตั้งประธานาธิบดี ดังนั้น ตามมาตรา ๔๑ วรรคสาม - ๑ ของรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้การเลือกตั้งประธานาธิบดีก่อนครบวาระ (pre-term presidential elections) อาจถูกกำหนดได้โดยรัฐกฤษฎีกาที่ตราขึ้นโดยประธานาธิบดีและให้จัดขึ้นตามขั้นตอนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญประกอบรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น การเลือกตั้งประมุขของรัฐที่จัดขึ้นนอกวาระการดำรงตำแหน่ง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งดังกล่าวเกี่ยวข้องโดยตรงกับการตัดสินใจของประธานาธิบดีซึ่งย่อมปราศจากข้อจำกัดทางกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ

KAZ-2016-1-001

a) Kazakhstan b) Constitutional Council c) d) 24/02/2015 e) 2 f) g) Kazakhstanskaya pravda (Official Gazette), 05.03.2015 h) Codices (Russian) Keywords of the Systematic Thesaurus

Headnotes

The President exclusively has the competence to assign pre-term presidential elections according to Article 41.3-1 of the Basic Law without any conditions and restrictions. This applies to when the election of the President coincides with the election of a new Parliament, as confirmed in Article 41.3 of the Constitution.

Summary

I. On 19 February 2015, the Chairman of the Senate of the Parliament requested the Constitutional Council to provide an official interpretation of Article 41.3-1 of the Constitution, which stipulates that pre-term presidential elections are assigned by Presidential Decree and held in order and terms established by constitutional law.

II. In its decision, the Constitutional Council emphasised that the people shall be the only source of state power. They shall exercise power directly through a national referendum and free elections. They shall delegate the execution of their power to state institutions. The right to act on behalf of the people and the state shall belong to the President and Parliament within the limits of the Constitution (Article 3.1-3 of the Constitution).

These constitutional provisions set the political and legal principles of democracy, clarify the relations of direct and representative forms of democracy and confirm the status of the citizen, including the right to participate in state affairs directly and through their representatives. The provisions also confirm the mission, order of formation, functions, competence and responsibility of the highest state bodies and their relationship in the mechanism of checks and balances.

The President acts as the highest representative of the people, elected by citizens of voting age based on universal, equal and direct suffrage under a secret ballot.

Thereby a presidential election is a form of investment in his or her supreme power in the state. Upon the results, the Head of State receives the mandate on the management of Kazakhstan, representation of the people, and domestic and international relations.

Being the Head of State, its highest official, the President defines the main directions of domestic and foreign policy. The Constitution determines the status of the publicly elected

President as a symbol and guarantor of the unity of the people and state power, inviolability of the Constitution, and the rights and freedoms of an individual and citizen. The Constitution assigns to the President the duty to arbitrate concerted functioning of all branches of state power and responsibility of the institutions of power before the people (Article 40).

The norms of Article 41 of the Basic Law have systemically regulated the legal principles of the organisation and holding presidential elections. Together with other constitutional norms, they define the principles of the Head of State election, regulate activity of subjects of electoral process, and provide general functioning of the democratic system during a presidential election.

According to the Article 41.3-1 of the Constitution, preterm presidential elections are assigned by Decree of the President and are held in order and terms established by constitutional law.

Preterm elections of the Head of State are held out of term, as established by Article 41.3 of the Basic Law. The elections are directly connected with the decision of the President. Their appointment has no legal restrictions per the Constitution.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/987DC79C-445A-441B-37AF-08DC225DC81B>)

สิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้หวั่น
 คำวินิจฉัยที่ 748 ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๒๐๑๗)
 กรณีบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งที่ห้ามการสมรสเพศเดียวกัน
 ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่^๑

นางสาวกชกร น้อยเพ็ง
 นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ประมวลกฎหมายแพ่ง ในส่วนที่ห้ามมิให้มีการสมรสของบุคคลเพศเดียวกัน ถือเป็น การละเมิดเสรีภาพในการสมรสของประชาชน (the people's freedom of marriage) ตามมาตรา ๒๒ และสิทธิในความเสมอภาค (the right to equality) ตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตรากฎหมายใหม่เพื่อให้การรับรองสิทธิในการสมรสของบุคคลเพศเดียวกัน (same-sex marriage) ภายใน ๒ ปี ทั้งนี้ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการแก้ไขหรือตรากฎหมายที่เหมาะสมภายในกำหนดเวลา ๒ ปีดังกล่าว ให้คู่รักเพศเดียวกัน (same-sex couples) สามารถสมรสกันได้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่ง

๒. สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ผู้ร้อง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายแพ่งได้หวั่น มาตรา ๙๗๒ มาตรา ๙๗๓ มาตรา ๙๘๐ และมาตรา ๙๘๒ ซึ่งห้ามมิให้มีการสมรสของบุคคลเพศเดียวกัน เป็นบทบัญญัติที่ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขณะเดียวกัน เทศบาลนครไทเป (the Taipei City Government) ในฐานะผู้ร้องอีกรายหนึ่ง ก็ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในปีเดียวกัน โดยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายแพ่งบรรพว่าด้วยการสมรส (the Marriage Chapter) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ รัฐธรรมนูญได้หวั่น พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๘^๒

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/documents/precis/6E9AB5B3-7D34-4AA8-6207-08DC3382C37B>

^๒ Taiwan (Republic of China)'s Constitution of 1947 with Amendments through 2005
 Article 7

All citizens of the Republic of China, irrespective of sex, religion, ethnic origin, class, or party affiliation, shall be equal before the law

Article 22

All other freedoms and rights of the people that are not detrimental to social order or public welfare shall be guaranteed under the Constitution.

(https://www.constituteproject.org/constitution/Taiwan_2005)

มาตรา ๗

พลเมืองทั้งปวงแห่งสาธารณรัฐจีน โดยมีพักต้องพิจารณาถึงเพศ ศาสนา ถิ่นกำเนิด ชนชั้น หรือสังกัด
ย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมาย

มาตรา ๒๒

สิทธิและเสรีภาพอื่นใดของประชาชน ที่ไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมหรือสวัสดิภาพของ
ส่วนรวม ย่อมได้รับความคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญ

๓.๒ ประมวลกฎหมายแพ่งแห่งสาธารณรัฐจีน (ไทเป) พ.ศ. ๒๔๗๒^๓

มาตรา ๙๗๒

การตกลงหมั้นหมาย จะต้องกระทำโดยความยินยอมทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง

มาตรา ๙๗๓

ชายหรือหญิงซึ่งมีอายุยังไม่ครบสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ จะกระทำการตกลงหมั้นหมายมิได้

มาตรา ๙๘๐

ชายหรือหญิงซึ่งมีอายุยังไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์ จะกระทำการสมรสโดยการจดทะเบียนสมรสมิได้

มาตรา ๙๘๒

การสมรสจะกระทำได้โดยการทำเป็นหนังสือ ซึ่งต้องมีลายมือชื่อของพยานอย่างน้อยสองคน และ
ต้องดำเนินการจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนราษฎร

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รวมคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาในคราวเดียวกัน และกำหนดให้มีการออกนั่งพิจารณา
เพื่อฟังคำชี้แจงด้วยวาจาเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๒๐๑๗)

พิจารณาแล้วเห็นว่า การรับรองการสมรสของบุคคลเพศเดียวกันตามกฎหมาย ย่อมไม่กระทบต่อการ
บังคับใช้บทบัญญัติที่ข้องเกี่ยวกับการสมรสของบุคคลต่างเพศ (opposite-sex marriage) รวมถึงย่อมไม่เป็
การเปลี่ยนแปลงระเบียบทางสังคมที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของการสมรสของบุคคลต่างเพศที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้
เสรีภาพในการสมรสของบุคคลสองคนที่มีเพศเดียวกัน เมื่อได้รับการรับรองตามกฎหมายแล้วก็ย่อมเป็น
รากฐานที่มั่นคงของสังคมควบคู่ไปกับการสมรสระหว่างชายหญิงด้วย อนึ่ง ความต้องการ ศักยภาพ
ความประสงค์ และความปรารถนาทั้งในทางร่างกายและจิตใจ ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ถาวรดังกล่าวนี้

^๓ Taiwan Civil Code 1929

Article 972

An agreement to marry shall be made by the male and the female parties in their own [con]cord.

Article 973

A male or female who has not reached his or her seventeenth year of age may not make an agreement to marry.

Article 980

A male or female who has not reached his or her eighteenth year of age may not conclude a marriage.

Article 982

A marriage shall be effected in writing, which requires the signatures of at least two witnesses, and by the registration
at the Household Administration Bureau.

(<https://law.moj.gov.tw/ENG/LawClass/LawAll.aspx?pcode=B0000001>)

ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อคู่รักต่างเพศและคู่รักเพศเดียวกัน เนื่องจากเสรีภาพในการสมรสมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ การสมรสทั้งสองรูปแบบย่อมได้รับการคุ้มครองภายใต้เสรีภาพในการสมรสตามมาตรา ๒๒ แห่งรัฐธรรมนูญ ขณะที่บทบัญญัติในบรรพว่าด้วยการสมรสได้กำหนดให้ความสามารถใน "การมีบุตร" (the capability to procreate) เป็นเงื่อนไขในการสมรสระหว่างชายและหญิง ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ว่าคู่รักเพศเดียวกันสองคนไม่สามารถที่จะมีบุตรด้วยกันได้โดยธรรมชาติจึงย่อมมีผลเช่นเดียวกับกรณีที่ชายและหญิงไม่สามารถมีบุตรได้ (โดยสภาพทางกายภาพ) หรือไม่ประสงค์ที่จะมีบุตร (โดยความปรารถนาส่วนบุคคล) ด้วยเหตุนี้ การห้ามมิให้คู่รักเพศเดียวกันสมรสกันได้โดยอ้างเหตุผลเรื่องความสามารถในการมีบุตรจึงเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (rational basis) นอกจากนี้ โครงสร้างทางจริยธรรมขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากการดำรงอยู่ของสถาบันการสมรสระหว่างชายและหญิงก็มิได้รับผลกระทบ แม้บุคคลเพศเดียวกันจะสามารถสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามเงื่อนไขในเชิงรูปแบบและเนื้อหาของบทบัญญัติในบรรพว่าด้วยการสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งตราบใดที่บุคคลนั้นยังอยู่ภายใต้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเช่นเดียวกัน ดังนั้น การห้ามมิให้บุคคลเพศเดียวกันสมรสกันโดยอ้างเหตุผลเพื่อรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างทางจริยธรรมขั้นพื้นฐานจึงเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างโดยไม่มีฐานของเหตุผลอันสมควร และการปฏิบัติที่แตกต่างดังกล่าวจึงขัดต่อเจตนารมณ์และความหมายของสิทธิในความเสมอภาคตามที่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๗ แห่งรัฐธรรมนูญ

TPE-2017-X-002

- a) Taiwan/"Chinese Taipei" b) Taiwan Constitutional Court c) En banc d) 24/05/2017 e) 748
f) Same-Sex Marriage Case g) <https://cons.judicial.gov.tw/en/docdata.aspx?fid=100&id=310929>
h) Codices (English, Chinese)

Headnotes

The Civil Code, inasmuch as it excludes same-sex marriage, violates both the people's freedom of marriage under Article 22 and the right to equality under Article 7 of the Constitution. The authorities concerned shall amend or enact the laws to recognize same-sex marriage within two years. If the authorities concerned fail to amend or enact the laws as appropriate within the said two years, same-sex couples shall be allowed to marry in accordance with the Civil Code.

Summary

I. In 2015, the petitioner filed a petition to the Constitutional Court, claiming that Articles 972, 973, 980, and 982 of the Civil Code, which prohibited same-sex marriage in practice, violated the Constitution. The other petitioner, the Taipei City Government, also petitioned the Constitutional Court in 2015, claiming that the Marriage Chapter of the Civil Code was in violation of the Constitution. The Constitutional Court decided to consolidate these two petitions and heard oral arguments on 24 March, 2017.

II. In this decision, the Constitutional Court opined legally recognizing same-sex marriage will not affect the application of those provisions on opposite-sex marriage. Nor will it alter the social order established upon the existing opposite-sex marriage. Furthermore, the freedom of marriage for two persons of the same sex, once legally recognised, will constitute the bedrock of a stable society, together with opposite-sex marriage. The need, capability, willingness, and longing, in both physical and psychological senses, for creating such permanent unions are equally essential to homosexuals and heterosexuals, given the importance of the freedom of marriage to the sound development of personality and safeguarding of human dignity. Both types of union shall be protected by the freedom of marriage under Article 22 of the Constitution. The Marriage Chapter does not set forth the capability to procreate as a requirement for concluding an opposite-sex marriage. The fact that two persons of the same sex are incapable of natural procreation is the same as the result of two opposite-sex persons'

inability, in an objective sense, or unwillingness, in a subjective sense, to procreate. Disallowing the marriage of two persons of the same sex because of their inability to reproduce is a different treatment having no apparent rational basis. The basic ethical orders built upon the existing institution of opposite-sex marriage will remain unaffected, even if two persons of the same sex are allowed to enter into a legally-recognised marriage pursuant to the formal and substantive requirements of the Marriage Chapter of the Civil Code, inasmuch as they are subject to the rights and obligations. Disallowing the marriage of two persons of the same sex for the sake of safeguarding basic ethical orders is a different treatment having no apparent rational basis. Such different treatment is incompatible with the spirit and meaning of the right to equality as protected by Article 7 of the Constitution.

III. One Justice recused himself because his wife is a well-known legislator who adamantly advocates for same-sex marriage. One of the fifteen Justices issued a dissenting opinion. Another Justice added a dissenting-in-part opinion.

(source: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/6E9AB5B3-7D34-4AA8-6207-08DC3382C37B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี
คำวินิจฉัยที่ 2014/18275 วันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ (ค.ศ. ๒๐๑๘)
กรณีการค้าประเวณีในฐานะที่เป็นอาชีพหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับการคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนตัว^๑

นิติกร จริฎติกาลกิจ
ผู้อำนวยการกองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญวางหลักในคดีนี้ว่า การค้าประเวณี (prostitution) ในฐานะที่เป็นอาชีพ (a profession) หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (economic activity) ย่อมไม่ได้รับการคุ้มครองภายใต้สิทธิในชีวิตส่วนตัว (the right to private life)

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องแสดงความประสงค์ที่จะทำงานในสถานบริการ (a brothel) แต่คำร้องดังกล่าว ถูกปฏิเสธโดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วยเหตุผลที่ว่า สถานบริการดังกล่าวเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อโต้แย้งคำตัดสินดังกล่าว และแม้ว่าคำฟ้องในลักษณะเดียวกันนี้จะได้รับการพิจารณาโดยศาลปกครองก็ตาม แต่กระนั้นคำฟ้องของผู้ร้องกลับถูกศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับฟ้อง ทั้งนี้ ผู้ร้อง ยืนยันว่าคำสั่งดังกล่าวส่งผลให้ตนถูกปฏิเสธโอกาสที่จะลงทะเบียนเป็นผู้ค้าบริการทางเพศ (a prostitute) แม้ว่าตนจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขก็ตาม การกระทำดังกล่าวของรัฐส่งผลให้สิทธิความเป็นส่วนตัวของตน ถูกละเมิด (right to privacy)

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐตุรกี ค.ศ. ๑๙๘๒ แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. ๒๐๑๗

มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะขอให้มีการเคารพชีวิตส่วนตัวและครอบครัวของตน ความเป็นส่วนตัวของชีวิตส่วนตัวและครอบครัวย่อมไม่อาจถูกละเมิดได้^๒

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

^๑ สามารถสืบค้นคำวินิจฉัยได้ที่ <https://codices.coe.int/codices/results/precis/B866EEDF-62C3-4C6B-3D1F-08DC225DC81B>

^๒ Constitution of the Republic of Türkiye 1982 revised 2017

Article 20 paragraph 1 - Everyone has the right to demand respect for his/her private and family life. Privacy of private or family life shall not be violated.

(ที่มา: https://www.anayasa.gov.tr/media/7258/anayasa_eng.pdf)

ศาลรัฐธรรมนูญโดยองค์คณะที่ ๑ (the First Section) ได้เริ่มต้นด้วยการพิจารณาว่า แนวคิดว่าด้วยชีวิตส่วนตัว (the concept of private life) สามารถถูกตีความได้ค่อนข้างกว้างทำให้ไม่สามารถที่จะกำหนดคำนิยามได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ คุณค่าทางกฎหมายที่ได้รับการคุ้มครองในเรื่องนี้โดยพื้นฐานแล้วคือ การพึ่งพาตนเอง (self-dependence) ขณะเดียวกันการกระทำทางเพศ (sexual acts) และพฤติกรรมในด้านความเป็นส่วนตัวก็อยู่ภายใต้แนวคิดนี้ด้วยเช่นกัน แต่กระนั้นกรณีก็ไม่สามารถที่จะสรุปได้ว่าการกระทำทางเพศและพฤติกรรมทางเพศของผู้ใหญ่ (adults) จะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองของสิทธิที่จะได้รับการเคารพชีวิตส่วนตัว (the protection of the right to respect for private life) ในทุกกรณี ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้อ้างอิงคำปรารภของอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น (the United Nations Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others) เพื่อเน้นย้ำว่า การค้าประเวณีและการค้ามนุษย์ที่นำไปสู่การค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และเป็นอันตรายต่อสวัสดิการของสังคม ด้วยเหตุนี้ การค้าประเวณีจึงอาจได้รับการคุ้มครองภายใต้กรอบของความเป็นอิสระของบุคคล (the framework of personal autonomy)

อนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญยังเห็นด้วยว่า การค้าประเวณียังส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ศีลธรรม และสิทธิของปัจเจกบุคคล ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรกระทำดังกล่าวเท่านั้น หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นที่อยู่ในสังคมด้วย ด้วยเหตุนี้ การมองว่าการค้าประเวณีเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยการฝึกฝนหรือความสามารถย่อมเป็นสิ่งที่ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเมื่อพิจารณาว่าการค้าประเวณีเป็นกิจกรรมทางวิชาชีพ (a professional activity) นั้นย่อมทำให้ร่างกายของมนุษย์ (โดยเฉพาะร่างกายของผู้หญิง) ถูกมองว่าเป็นเพียงสินค้าในทางเศรษฐกิจเท่านั้น (an economic good) อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงการถดถอย (a retrograde step) ในแง่ของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ การเก็บภาษีรายได้จากการค้าประเวณีและการลงทะเบียนผู้ค้าประเวณีในระบบประกันสังคมจึงเป็นผลลัพธ์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของการควบคุมการค้าประเวณีมากกว่าการห้ามโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวเกิดขึ้นในหลายประเทศรวมถึงตุรกีด้วย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เจอนไซดังกล่าวก็มีได้ทำให้สามารถตีความได้ว่าการค้าประเวณีถือเป็นอาชีพหนึ่งได้

นอกจากนี้ การกระทำของผู้ที่เรียกร้องการค้าประเวณีย่อมอยู่ภายใต้ขอบเขตของชีวิตทางเพศ (the limits of sexual life) ซึ่งได้รับการคุ้มครองภายใต้สิทธิในความเป็นส่วนตัว (the right to privacy) แต่สถานการณ์ย่อมแตกต่างออกไปสำหรับบุคคลที่อาศัยการค้าประเวณีเป็นวิธีการในการหารายได้ เพราะในกรณีดังกล่าวจะทำให้การค้าประเวณีกลายเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เนื่องจากผู้ร้อง ซึ่งอ้างว่าตนประกอบอาชีพค้าประเวณี แต่มิได้อ้างว่าการกระทำหรือพฤติกรรมทางเพศของตนอยู่ในขอบเขตของสิทธิส่วนตัว กรณีจึงอาจสรุปได้ว่า ข้อเรียกร้องของผู้ร้องไม่สามารถที่จะได้รับการคุ้มครองภายใต้สิทธิในความเป็นส่วนตัวได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า การกระทำของการค้าประเวณีมิใช่ประเด็นที่จะต้องได้รับการคุ้มครองภายใต้สิทธิที่จะได้รับการเคารพชีวิตส่วนตัว (the right to respect for private life) และเห็นว่าคำร้องไม่อยู่ในขอบเขตที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ (ratione materiae)

TUR-2018-2-005

a) Türkiye b) Constitutional Court c) First Section d) 04/07/2018 e) 2014/18275 f) S. K. g) Resmi Gazete (Official Gazette), 19.09.2018, 30540 h) Codices (Turkish)

Headnotes

Prostitution as a profession or economic activity is not protected under the right to private life.

Summary

I. The applicant had made a request to work in a brothel. The request was denied by the relevant commission on the basis that the conditions in the brothel posed a danger to life and property. The applicant brought a lawsuit against this decision before the administrative court. Although similar lawsuits had been granted before, the applicant's case was dismissed. The Council of State quashed the decision; however, the first instance court reinstated its original decision and it was finally upheld by the Plenary Session of the Council of State. Consequently, the applicant's case was dismissed at the final stage. The applicant maintained that she was denied the opportunity to register as a prostitute, although she fulfilled all conditions, and consequently her right to private life was violated.

II. The Constitutional Court began by observing that the concept of private life is interpreted quite broadly and is not susceptible to exhaustive definition. The legal value which is protected in this respect is essentially self-dependence. Sexual acts and conduct in the field of privacy are also encompassed by this notion. However, it cannot be concluded that every kind of sexual act and behaviour by adults fall under the protection of the right to respect for private life.

The Court cited the preamble of the United Nations Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others to stress that prostitution and the accompanying evil of the traffic in persons for the purpose of prostitution are incompatible with human dignity and endanger the welfare of the community. Accordingly, prostitution cannot be protected within the framework of personal autonomy.

-2-

Prostitution has a deep impact, in terms of health, morals and individual rights, not only on those who engage in this act but also on other individuals within the community. It would

not be compatible with human dignity to regard prostitution as a profession based on training or competency. To consider prostitution as a professional activity would entail the human body (women's bodies in particular) being viewed as an economic good. This would be a retrograde step in terms of human rights. The taxation of income from prostitution and the registration of such persons within the social security system are only the inevitable results of keeping prostitution under control by way of restriction rather than prohibition. This is the case in various countries, including Turkey. Such requirements cannot, however, be construed so that prostitution can be regarded as a profession.

The acts of those who demand prostitution may fall within the limits of sexual life, which is protected under the right to privacy. The situation differs for individuals engaging in prostitution as a means of earning money because it then falls into the scope of an economic activity. As the applicant, in her assertion that she engages in prostitution as a profession, has not claimed that her sexual acts and behaviour are within the sphere of her privacy, the conclusion was reached that her demand could not be protected within the scope of the right to privacy.

For the above reasons, the Court concluded that the act of prostitution was not an issue requiring protection under the right to respect for private life and accordingly declared the application inadmissible for lack of jurisdiction *ratione materiae*.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/B866EEDF-62C3-4C6B-3D1F-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและสาระสำคัญของคำพิพากษาศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย

คำพิพากษาที่ 5-18-5 ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ (ค.ศ. ๒๐๑๙)

กรณีชาวต่างชาติที่เป็นคู่รักเพศเดียวกันที่ได้รับการรับรองสถานะคู่ชีวิตตามกฎหมาย ไม่สามารถร้องขอ
การพำนักเป็นการชั่วคราว (temporary resident permit) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายกวัด ธนากร

นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนียได้วางหลักในคดีนี้ว่า ในกระบวนการนิติบัญญัตินั้น รัฐสภา (Riigikogu) มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการใช้ดุลยพินิจ (discretion) เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ตามกฎหมายของบุคคล โดยที่สิทธิขั้นพื้นฐานในครอบครัว (fundamental right to family) ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ซึ่งบุคคลทุกคนพึงมีสิทธิที่จะไม่ถูกละเมิดชีวิตส่วนตัวและชีวิตครอบครัว และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ สถาบันครอบครัวย่อมได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ ในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการรักษาไว้และการเติบโตของชาติและเป็นรากฐานของสังคม นอกจากนี้ สิทธิขั้นพื้นฐานในครอบครัวยังให้การคุ้มครองสิทธิของสมาชิกในครอบครัวในการรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวตามความหมายอย่างกว้างขวาง อันรวมถึงสิทธิที่จะอยู่อาศัยร่วมกัน (the right to live together) โดยสิทธิในครอบครัวนั้นให้สิทธิแก่บุคคลทุกคนที่สามารถอนุมานได้ว่า หน่วยงานของรัฐจะไม่แทรกแซงชีวิตครอบครัวของบุคคลใด เว้นแต่เพื่อบรรลุความมุ่งหมายที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติต้องกำหนดกลไกทางกฎหมายและกระบวนการที่เหมาะสมเพื่อให้บุคคลสามารถใช้สิทธิขั้นพื้นฐานด้านครอบครัวของตนได้

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ร้องที่ ๑ เป็นพลเมืองของสาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกา ได้จดทะเบียนร่วมกันในหนังสือรับรองสถานะคู่ชีวิต (Registered partnership contract)^๖ กับ L ซึ่งเป็นคนรักร่วมเพศและพลเมืองชาวเอสโตเนีย โดยผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องต่อสำนักงานตำรวจและกองกำลังรักษาชายแดน (Police and Border Guard Board) (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “สำนักงานตำรวจฯ”) เพื่อขออนุญาตพำนักในสาธารณรัฐเป็นการชั่วคราว

* สามารถสืบค้นรายละเอียดเพิ่มเติมของคำพิพากษาได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/results/precis/847F5D35-C159-4538-3E25-08DC225DC81B>

^๖ Registered partnership contract คือ หนังสือรับรองสถานะคู่ชีวิต ซึ่งเป็นหนังสือที่ออกโดยรัฐเพื่อรับรองให้บุคคล ๒ คน ไม่ว่าจะเพศเดียวกันหรือคนละเพศกัน สามารถจดทะเบียนความสัมพันธ์ของตนต่อหน้าหน้าทนายความผู้รับรองความสัมพันธ์ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ซึ่งสิทธิบางประการใกล้เคียงกับคู่สมรส (สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมโดยผู้แปล)

(ที่มา: <https://www.rigiteataja.ee/en/eli/ee/515092023001/consolide>)

(Temporary residence permit)^๓ เพื่อลงหลักปักฐานกับคู่ชีวิตของตนในเอสโตเนีย อย่างไรก็ตาม สำนักงานตำรวจฯ ได้ปฏิเสธที่พิจารณาคำร้องดังกล่าว เนื่องจากรัฐบัญญัติว่าด้วยบุคคลต่างด้าว (the Aliens Act) กำหนดให้ บุคคลอาจได้รับอนุญาตให้พำนักเป็นการชั่วคราวในสาธารณรัฐร่วมกับคู่สมรส (spouse) ขณะเดียวกัน สำนักงานตำรวจฯ เห็นว่า หนังสือรับรองสถานะคู่ชีวิตที่แนบมากับคำร้องของผู้ร้องที่ ๑ ไม่ใช่เอกสารที่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นการสมรสระหว่างบุคคล

ขณะที่ ผู้ร้องที่ ๒ เป็นพลเมืองยูเครน ได้จดทะเบียนในหนังสือรับรองสถานะคู่ชีวิตในเยอรมนีกับ N ซึ่งเป็นบุคคลกร่วมเพศชาวเอสโตเนีย โดยผู้ร้องที่ ๒ ได้ยื่นคำร้องต่อสำนักงานตำรวจฯ เพื่อขออนุญาตพำนักเป็นการชั่วคราวในสาธารณรัฐ ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยบุคคลต่างด้าว เพื่อใช้ชีวิตร่วมกับคู่รักของตน อย่างไรก็ตาม สำนักงานตำรวจฯ ปฏิเสธที่จะออกคำสั่งอนุญาตดังกล่าวด้วยเหตุผลเดียวกันกับของผู้ร้องที่ ๑ เนื่องจากเห็นว่า ผู้ร้องที่ ๒ ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับการขออนุญาตพำนักในประเทศเป็นการชั่วคราว

จากนั้น ผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองทาลลินน์ (Tallinn Administrative Court) เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานตำรวจฯ แต่ปรากฏว่าศาลปกครองทาลลินน์ได้พิพากษายกฟ้องทั้งสองกรณี ในเวลาต่อมา ผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ จึงได้ยื่นอุทธรณ์เพื่อขอให้พิจารณาคำพิพากษาศาลปกครองดังกล่าวและขอให้พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของสำนักงานตำรวจฯ และให้สำนักงานตำรวจฯ มีคำสั่งอนุญาตให้ตนพำนักเป็นการชั่วคราวในประเทศ อนึ่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้รัฐบัญญัติว่าด้วยบุคคลต่างด้าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ トラบไตที่รัฐบัญญัติดังกล่าวมิได้วางหลักให้บุคคลเพศเดียวกันที่จดทะเบียนรับรองสถานะคู่ชีวิตกับชาวเอสโตเนียเพื่อสร้างครอบครัวสามารถขออนุญาตพำนักเป็นการชั่วคราวในประเทศได้ ทั้งนี้ ศาลอุทธรณ์ทาลลินน์พิจารณาแล้วเห็นควรส่งคำร้องไปยังศาลสูงสุด เพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของคำพิพากษาทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว (referred the case to the Supreme Court = การส่งเรื่องต่อไปยังศาลสูงสุดเพื่อขอให้วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ – เป็นวิธีการหนึ่งในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแบบรูปธรรม (concrete review))

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย^๔

^๓ Temporary residence permit แปลภาษาไทยได้ว่า คำสั่งอนุญาตให้พำนักเป็นการชั่วคราวในสาธารณรัฐ ซึ่งเป็นคำสั่งที่อนุญาตให้บุคคลต่างด้าวสามารถพำนักอยู่ในสาธารณรัฐได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ขัดหรือแย้งกับสาธารณประโยชน์ (สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมโดยผู้แปล)
(ที่มา: <https://www.politsei.ee/en/instructions/residence-permit-for-a-permanent-resident>)

^๔ Constitution of the Republic of Estonia

§ 10. The rights, freedoms and duties set out in this chapter do not preclude other rights, freedoms and duties which arise from the spirit of the Constitution or are in accordance therewith, and which are in conformity with the principles of human dignity, social justice and democratic government founded on the rule of law.

§ 11. Rights and freedoms may only be circumscribed in accordance with the Constitution. Such circumscription must be necessary in a democratic society and may not distort the nature of the rights and freedoms circumscribed.

§ 12. Everyone is equal before the law. No one may be discriminated against on the basis of nationality, race, colour, sex, language, origin, religion, political or other views, property or social status, or on other grounds.

มาตรา ๑๐

สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ย่อมไม่ตัดทอนสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และย่อมสอดคล้องกับหลักการว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความยุติธรรมทางสังคม และการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่จัดตั้งขึ้นตามหลักนิติธรรม

มาตรา ๑๑

สิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ ที่ถูกจำกัดได้โดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญเท่านั้น การจำกัดและสิทธิ เสรีภาพดังกล่าวจะต้องถือเป็นความจำเป็นของสังคมประชาธิปไตย ทั้งนี้ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพเช่นว่านี้ ไม่อาจบิดเบือนสภาพธรรมชาติของสิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัดดังกล่าวได้

มาตรา ๑๒

บุคคลทุกคนมีความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย ห้ามมิให้บุคคลใดถูกเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานทางสัญชาติ ชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ภาษา ภูมิภาค ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นรูปแบบอื่น ๆ ทรัพย์สิน หรือสถานะทางสังคม ตลอดจนพื้นฐานทางปัจจัยอื่น ๆ

การก่อกระตุ้นให้เกิดความเกลียดชัง ความรุนแรง หรือการเลือกปฏิบัติทางชนชาติ ชาติพันธุ์ สีผิว ศาสนา หรือการเมือง ถูกห้ามมิให้กระทำโดยกฎหมายและมีบทลงโทษทางกฎหมาย การก่อกระตุ้นให้เกิดความเกลียดชังและความรุนแรงระหว่างชนชั้นทางสังคมต่าง ๆ หรือการเลือกปฏิบัติต่อชนชั้นทางสังคมหนึ่ง ถูกห้ามมิให้กระทำโดยกฎหมายและมีบทลงโทษทางกฎหมายด้วยเช่นกัน

ฯลฯ

มาตรา ๒๖

บุคคลทุกคนมีสิทธิในการที่จะไม่ถูกละเมิดชีวิตส่วนบุคคลและชีวิตครอบครัวของตน หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐของหน่วยงานข้างต้น ไม่อาจแทรกแซงสิทธิในชีวิตส่วนบุคคล และชีวิตครอบครัวของบุคคลใด เว้นแต่ในกรณีที่เป็นการบังคับใช้หรือพยายามบังคับใช้กระบวนการทางกฎหมายเพื่อการคุ้มครองทางสาธารณสุข ศีลธรรมอันดีของสังคม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในสังคม หรือสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อป้องกันอาชญากรรม หรือเพื่อจับกุมผู้ก่ออาชญากรรม

Incitement to ethnic, racial, religious or political hatred, violence or discrimination is prohibited and punishable by law. Incitement to hatred and violence between social classes or to discrimination against a social class is also prohibited and punishable by law.

etc.

§ 26. Everyone is entitled to inviolability of his or her private and family life. Government agencies, local authorities, and their officials may not interfere with any person's private or family life, except in the cases and pursuant to a procedure provided by law to protect public health, public morality, public order or the rights and freedoms of others, to prevent a criminal offence, or to apprehend the offender.

§ 27. The family, which is fundamental to the preservation and growth of the nation and which constitutes the foundation of society, enjoys the protection of the government.

Spouses have equal rights.

(ที่มา: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/521052015001/consolide>)

สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการปกป้องรักษาชาติและการเติบโตของชาติ รวมทั้งเป็นรากฐานของสังคม พึงได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ

คู่สมรสย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน

๓.๒ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป^๔

ข้อ ๘ สิทธิที่จะได้รับการเคารพในชีวิตส่วนบุคคลและชีวิตครอบครัว

๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพในความเป็นส่วนตัวและชีวิตครอบครัว เคหสถาน และการสื่อสาร

๒. การแทรกแซงของอำนาจรัฐต่อสิทธิดังกล่าวต้องมีกฎหมายให้อำนาจ และมีความจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ต่อความมั่นคงของชาติความปลอดภัยสาธารณะ หรือความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อการป้องกันความไร้ระเบียบหรืออาชญากรรม เพื่อการคุ้มครองสุขภาพหรือศีลธรรม หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของผู้อื่น

ฯลฯ

ข้อ ๑๔

การใช้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้ พึงได้รับการคุ้มครองโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ บนพื้นฐานทางเพศชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองและความคิดเห็นรูปแบบอื่น ๆ ภูมิหลังทางชาติพันธุ์และสังคม ความเป็นชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย ทรัพย์สิน สถานภาพโดยกำเนิด หรือสถานภาพอื่น ๆ

๔. คำพิพากษาของศาลสูงสุด

ศาลสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (European Court of Human Rights) ได้มีคำพิพากษาหลายเรื่องที่น่าเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวซึ่งได้รับการคุ้มครองตามข้อบทที่ ๘ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (European Convention on Human Rights: ECHR) โดยหมายรวมถึงการอยู่กินร่วมกัน (cohabitation) ระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน (same-sex couples) หากการอยู่กินร่วมกันนั้นได้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในทางพฤตินัย (*de facto*) อย่างมั่นคง อนึ่ง ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปพิจารณาประเด็นชีวิตครอบครัวร่วมกับสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคตามข้อบทที่ ๑๔ ของอนุสัญญาฯ

^๔ European Convention on Human Rights

Article 8 Right to respect for private and family life

1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.
2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

etc.

Article 14 Prohibition of discrimination

The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

(ที่มา: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG)

โดยเห็นว่า ย่อมเป็นการห้ามการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศวิถี (sexual orientation) ดังนั้น ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปจึงเห็นว่า คู่รักเพศเดียวกันย่อมมีความสามารถที่ทัดเทียมกับคู่รักต่างเพศ ในการที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมั่นคง สร้างความสัมพันธ์ รวมถึงใช้ชีวิตในสถานการณ์เช่นเดียวกับคู่รักต่างเพศ ดังนั้น การปฏิบัติต่อบุคคลแตกต่างกันด้วยเหตุแห่งเพศวิถีจำเป็นที่จะต้องมีเหตุผลที่หนักแน่นเป็นพิเศษ และการใช้ดุลพินิจของรัฐในกรณีดังกล่าวก็ย่อมมีจำกัด (State's margin of appreciation)

เมื่อพิจารณาถึงแนวคำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป ประกอบกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐) และการปฏิบัติอย่างเสมอภาค (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง) ซึ่งได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ ศาลสูงสุดโดยความเห็นเอกฉันท์ (*en banc*) จึงเห็นว่า สิทธิขั้นพื้นฐานในชีวิตครอบครัวซึ่งได้รับการรับรองตามมาตรา ๒๖ ประโยคแรก และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ย่อมคุ้มครองสิทธิของคู่รักเพศเดียวกันในการที่จะใช้ชีวิตครอบครัวในเอสโตเนีย นอกจากนี้ คู่รักเพศเดียวกันที่มีความสัมพันธ์ที่มั่นคงยังอาจสร้างครอบครัวได้เช่นเดียวกับคู่รักต่างเพศ ตามความหมายของสิทธิขั้นพื้นฐานในครอบครัวตามรัฐธรรมนูญ ขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญก็ให้การคุ้มครองชีวิตครอบครัวของบุคคลดังกล่าวจากการถูกแทรกแซงโดยรัฐด้วย

ศาลสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การอยู่กินร่วมกันของคู่รักเพศเดียวกันอาจถูกกำกับได้ด้วยกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเช่นเดียวกับคู่รักต่างเพศ โดยคู่รักเพศเดียวกันอาจจดทะเบียนรับรองสถานะคู่ชีวิต ภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยการรับรองสถานภาพความสัมพันธ์ (Registered Partnership Act) และภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (Private International Law) การรับรองสถานภาพความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักเพศเดียวกันที่กระทำในประเทศอื่น ให้ถือว่ามีผลใช้บังคับในเอสโตเนียด้วย ซึ่งศาลสูงสุดเห็นว่าการนิยมนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่แม้ว่า ตามกฎหมายครอบครัวนั้น เฉพาะผู้หญิงและผู้ชายเท่านั้นที่จะทำการสมรสได้ แต่กระนั้น การสมรสระหว่างคู่รักเพศเดียวกันในต่างประเทศย่อมยังคงมีผลทางกฎหมายในเอสโตเนีย หากการสมรสดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล นอกจากนี้ ศาลสูงสุดยังเห็นว่า กฎหมายของสหภาพยุโรป (European Union Law) อาจเป็นป้อมกอดของสิทธิในการขอพำนักชั่วคราวในรัฐสมาชิกใด ๆ ให้แก่สมาชิกในครอบครัวของพลเมืองของตนได้ (ซึ่งครอบคลุมไปถึงคู่สมรสเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะโดยการจดทะเบียนหรือโดยพฤตินัยก็ตาม)

ศาลสูงสุดเห็นว่า รัฐบัญญัติว่าด้วยบุคคลต่างด้าว มิได้กำหนดให้สามารถอนุญาตให้พำนักในประเทศเป็นการชั่วคราวแก่คนต่างด้าวที่ได้จดทะเบียนคู่ชีวิตพลเมืองชาวเอสโตเนียที่เป็นผู้รักร่วมเพศ ดังนั้น การอนุญาตให้พำนักในเอสโตเนียเป็นการชั่วคราวจึงมิได้ขึ้นอยู่กับสถานะคู่ชีวิตดังกล่าวจะถูกจดทะเบียนในเอสโตเนียหรือในต่างประเทศ (ตามกฎหมายเดียวกันของประเทศอื่น) หรือไม่ และสถานะคู่ชีวิตนั้นชอบด้วยกฎหมายในเอสโตเนียหรือไม่ด้วย ดังนั้น ศาลสูงสุดโดยมติเอกฉันท์จึงวินิจฉัยว่า トラบไคที่รัฐบัญญัติว่าด้วยบุคคลต่างด้าวห้ามมิให้บุคคลที่จดทะเบียนคู่ชีวิตกับพลเมืองเอสโตเนียได้อนุญาตให้พำนักร่วมกับคู่รักของตนในเอสโตเนีย กรณีย่อมเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานในครอบครัวของคนต่างด้าวที่ขออนุญาตพำนักอาศัยกับชาวเอสโตเนียอย่างไม่ได้สัดส่วน (*disproportionately*) จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๑

EST-2019-3-002

a) Estonia b) Supreme Court c) *en banc* d) 21/06/2019 e) 5-18-5 f) Review of constitutionality of the Aliens Act and Minister of the Interior Regulation no. 83 g) h) Codices (English, Estonian)

Headnotes

In the field of law-making the Parliament (Riigikogu) has a broad power of discretion on the regulation of legal relationships. The fundamental right to family arises from Article 26 of the Constitution, under which everyone is entitled to inviolability of their private and family life, and from Article 27.1 of the Constitution establishing that the family, as being fundamental to the preservation and growth of the nation and constituting the foundation of society, enjoys the protection of the State. The fundamental right to family protects the right of family members to maintain family ties in their broadest sense, including the right to live together. The fundamental right to family entitles everyone to assume that government agencies do not interfere with family life other than to achieve the aims set out in the Constitution. The legislator must establish the necessary legal framework and appropriate procedures for exercising the fundamental right to family.

Summary

I. Applicant I, a citizen of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, and L., an Estonian citizen of the same sex, entered into a registered partnership contract in Estonia. Applicant I applied for the issuance of a temporary residence permit at the Police and Border Guard Board (hereinafter, the "PBGB") to settle in Estonia with their registered partner. The PBGB refused to examine the application as according to the Aliens Act, a temporary residence permit may be issued to an alien to settle with their spouse and the PBGB considered that the registered partnership contract attached to the application by Applicant I was not a document proving a contract of marriage.

Applicant II, a Ukrainian citizen and N., an Estonian citizen of the same sex, entered into a registered partnership in Germany. Applicant II lodged an application with the PBGB to issue a temporary residence permit under of the Aliens Act to settle with their registered partner in Estonia. The PBGB refused to issue a temporary residence permit for the same

reasons as for Applicant I, stating that the applicant did not meet the conditions for the issuance of a temporary residence permit.

Applicant I and II lodged an action with Tallinn Administrative Court seeking the annulment of the PBGB's decisions. The actions were dismissed in both cases. Thereafter, Applicant I and II lodged an appeal, seeking to reverse the Administrative Court judgments and the issuance of new judgments granting their actions, annulling the PBGB's decisions and requiring the PBGB to grant the applicants temporary residence permits. The Court of Appeal declared the Aliens Act to be unconstitutional insofar as it fails to lay down a legal basis to issue a temporary residence permit for the same-sex registered partner of an Estonian citizen to lead a family life in Estonia. The Tallinn Court of Appeal referred the two judgements to the Supreme Court to initiate constitutional review court proceedings.

II. The European Court of Human Rights has repeatedly found that family life protected under Article 8 ECHR also includes cohabitation of same-sex couples if it constitutes a stable de facto partnership. The European Court of Human Rights has often treated the issue of family life together with the right to equal treatment guaranteed under Article 14 ECHR, interpreting that it also prohibits discrimination based on sexual orientation. The European Court of Human Rights has found that same-sex couples are just as capable as different-sex couples to live in stable, committed relationships, and consequently being in a relevantly similar situation to different-sex couples. Different treatment based on sexual orientation requires particularly serious reasons by way of justification and the State's margin of appreciation in such cases is narrow.

In view of the European Court of Human Rights' jurisprudence, as well as the principles of human dignity (Article 10 of the Constitution) and equal treatment (Article 12.1 of the Constitution) guaranteed under the Constitution, the Supreme Court was en banc of the opinion that the fundamental right to family guaranteed under the first sentence of Articles 26 and 27.1 of the Constitution also protects the right of same-sex couples to lead a family life in Estonia. In particular, it held that, similarly to different-sex couples, same-sex couples living in a stable partnership may form a family within the meaning of the constitutional fundamental right to family, and that the Constitution protects their family life from interference by State authorities.

The Supreme Court held that cohabitation of same-sex couples is also legally regulated. Just like couples of different sexes, same-sex couples may also enter into a registered partnership contract under the Registered Partnership Act. Under the rules of private international law, in Estonia, a registered partnership between same-sex couples registered in a foreign country can also be deemed to be valid. The Supreme Court held that it would also be important that even though under the Family Law Act only a woman and a man may contract a marriage, a marriage contracted between same-sex couples abroad is also deemed to be valid in Estonia, if it was contracted in accordance with the rules of private international law. Moreover, it held that European Union law may also give rise to the right of temporary residence of a European Union citizen's family member (including a same-sex spouse, registered or de facto partner) in a Member State.

The Supreme Court stated that the Aliens Act does not enable the issuance of a temporary residence permit to an alien who has entered into a registered partnership with a same-sex Estonian citizen. It held that the issuance of a residence permit also would not depend on whether the partnership was registered in Estonia or abroad (based on similar regulations in other countries) and whether the partnership is deemed to be valid in Estonia. The Supreme Court concluded en banc that, insofar as the Aliens Act precludes issuing a residence permit to the registered same-sex partner of an Estonian citizen to settle in Estonia, it disproportionately restricts the fundamental right to family of an alien applying for a residence permit and of the Estonian citizen, and therefore contravenes Articles 26, 27.1 and 11 of the Constitution.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/847F5D35-C159-4538-3E25-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งรัฐอิสราเอล

คำพิพากษาที่ HCJ 2592/20 ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐)

กรณีการจัดตั้งรัฐบาลโดยสมาชิกรัฐสภาที่เคยถูกฟ้องในความผิดอาญาฐานไม่ซื่อสัตย์สุจริตต่อสาธารณะ
และความชอบด้วยกฎหมายของข้อตกลงร่วมกันในการจัดตั้งรัฐบาล^๑

ชนพล เฮงสาโรชชัย
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลสูงสุดแห่งรัฐอิสราเอลได้วางหลักในคดีนี้ว่า หน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลอาจถูกมอบหมายให้แก่สมาชิกรัฐสภาอิสราเอล (Knesset) ผู้ซึ่งเคยถูกฟ้องในความผิดอาญาฐานไม่ซื่อสัตย์สุจริตต่อสาธารณะได้ ขณะที่ข้อตกลงร่วมกันในการจัดตั้งรัฐบาลระหว่างพรรคบลูแอนด์ไวท์ (Blue and White) และพรรคลิคุด (Likud) ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดหลักการทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมถึงไม่ขัดกับนโยบายสาธารณะจนถึงขนาดที่จะทำให้ข้อตกลงร่วมทั้งหมดหรือบางส่วนจะต้องถูกวินิจฉัยให้เป็นโมฆะ

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ศาลสูงสุดได้พิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับการที่สมาชิกรัฐสภาอิสราเอล (Knesset) ซึ่งถูกฟ้องในความผิดอาญาฐานไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อสาธารณะ สามารถได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลได้หรือไม่ และข้อตกลงร่วมกันในการจัดตั้งรัฐบาลระหว่างพรรคบลูแอนด์ไวท์ (Blue and White) และพรรคลิคุด (Likud) ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือหลักการตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดต่อนโยบายสาธารณะถึงขนาดที่ทำให้ข้อตกลงร่วมทั้งหมดหรือบางส่วนควรถูกวินิจฉัยให้ตกเป็นโมฆะหรือไม่

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายพื้นฐาน: หมวดรัฐบาล (Basic Law: The Government)^๒

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/80D48A21-C4D1-47EA-431A-08DC225DC81B>

^๒ Basic-Law: The Government (2001)

7. Assignment of the task of forming a government

(a) Once a new government must be formed, after consulting the representatives of the Parliamentary Groups, the President of the State shall assign the task of forming a government to one of the Knesset Members, who has agreed to do so. The President shall assign the said task within seven days from the publication of the election results, or from the day on which the need to form a new government was created, and in the case of the death of the Prime Minister - within 14 days of his death.

8. Periods for formation of a government.

The Member of the Knesset to whom the President of the State has assigned the task of forming a government on the basis of article 7 has 28 days in which to perform his task. The President is entitled to prolong this period by additional periods, as long as all together they shall not exceed 14 days.

9. Reassignment of the task.

มาตรา ๗ การมอบหมายภาระหน้าที่จัดตั้งรัฐบาล

(a) เมื่อต้องมีการจัดตั้งรัฐบาล ภายหลังจากที่ประธานาธิบดีปรึกษาหารือกับผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ ของรัฐสภาแล้ว จะต้องมอบหมายภาระหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลแก่สมาชิกรัฐสภาคนใดคนหนึ่งที่จะเข้ารับภาระหน้าที่ดังกล่าว ประธานาธิบดีจะต้องมอบหมายภาระหน้าที่นี้ภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่การประกาศผลการเลือกตั้ง หรือนับตั้งแต่วันที่จำเป็นต้องมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ และในกรณีที่นายกรัฐมนตรีถึงแก่ความตาย จะต้องมอบหมายภาระหน้าที่ดังกล่าวภายใน ๑๔ วัน นับตั้งแต่วันที่นายกรัฐมนตรีถึงแก่ความตาย

มาตรา ๘ ระยะเวลาในการจัดตั้งรัฐบาล

สมาชิกรัฐสภาที่ประธานาธิบดีได้มอบหมายภาระหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลตามมาตรา ๗ มีเวลาในการดำเนินการดังกล่าวเป็นเวลา ๒๘ วัน ประธานาธิบดีสามารถขยายกรอบเวลาดังกล่าวออกไปได้ แต่ต้องไม่เกิน ๑๔ วัน

(a) Should the period mentioned in article 8 have elapsed, and the Member of the Knesset has not informed the President of the State that he has formed a government, or has informed him beforehand that he is unable to form a government, or that he has presented a government, and the Knesset rejected the request to express confidence in it on the basis of article 13(d), the President shall assign the task of forming a government to another Member of the Knesset, who has informed the President that he is willing to assume the task, or shall inform the Speaker of the Knesset that he sees no possibility of arriving at the formation of a government, and all within three days from the day on which the period ended, or from the day on which the Member of the Knesset announced that he is unable to form a government, or from the day on which the request to express confidence in the Government was rejected, as the case may be.

(b) Before assigning the task of forming a government on the basis of this article, or before informing the Speaker of the Knesset that he sees no possibility of reaching the formation of a Government, the President is entitled to once again consult the representatives of the Knesset Parliamentary Groups.

(c) The Member of the Knesset to whom the task of forming a government was assigned on the basis of this article, has a period of 28 days to accomplish his task.

10. Assigning the task on the basis of request of a majority of the Knesset Members

(a) Should the President of the State inform the Knesset Speaker, on the basis of article 9(a), that he sees no possibility of arriving at the formation of a government, or that he assigned the task of forming a government to a Member of the Knesset on the basis of that article, and the Member of the Knesset did not inform the President within 28 days that he has formed a government, or he informed him beforehand that he is unable to form a government, or he presented a government and the Knesset rejected the request to express confidence in it on the basis of article 13(d), a majority of the Knesset Members are entitled to ask the President of the State, in writing, to assign the task to a certain Knesset Member, who has agreed to it in writing, and all within 21 days from the announcement of the President, or from the day on which the period mentioned in article 9(c) has elapsed, or from the day of the announcement of the Knesset Member that he is unable to form a government, or from the day on which the request to express confidence in the Government was rejected, as the case may be.

(b) If a request has been submitted as stated in clause (a), within two days the President shall assign the task of forming a government to the Member of the Knesset mentioned in the request.

(c) The Member of the Knesset upon whom the task of forming a government on the basis of this article was vested, has 14 days to perform his task.

13. Formation of the Government

(d) Once the Government has been formed, it shall present itself before the Knesset, announce the guidelines of its policy, its make-up, and the distribution of functions, or spheres of activity among the Ministers, and shall request an expression of confidence. The Government shall be formed once the Knesset has expressed confidence in it, and from that moment the Ministers shall assume office.

(ที่มา: <https://m.knesset.gov.il/EN/activity/documents/BasicLawsPDF/BasicLawTheGovernment.pdf>)

(a) เมื่อช่วงระยะเวลาที่ได้กล่าวถึงในมาตรา ๘ ผ่านล่องไป และสมาชิกรัฐสภาที่ได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลไม่ได้แจ้งต่อประธานาธิบดีว่าได้จัดตั้งรัฐบาลเป็นที่แล้วเสร็จ หรือได้แจ้งว่าไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ หรือได้นำเสนอรัฐบาลต่อรัฐสภา แต่ได้รับมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๓(d) ประธานาธิบดีสามารถมอบหมายภาระหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลให้แก่สมาชิกรัฐสภาคนอื่นที่ได้แจ้งต่อประธานรัฐสภาว่ามีความพร้อมในการจัดตั้งรัฐบาลหรือแจ้งต่อประธานรัฐสภาว่าการจัดตั้งรัฐบาลไม่สามารถเกิดขึ้นได้ภายในสามวันนับตั้งแต่การสิ้นสุดช่วงเวลาในการจัดตั้งรัฐบาล หรือนับตั้งแต่วันที่สมาชิกรัฐสภาที่ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งรัฐบาลได้แจ้งว่าไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ หรือรัฐบาลที่จัดตั้งนั้นได้รับมติไม่ไว้วางใจ ตามแต่กรณี

(b) ก่อนที่จะมอบหมายหน้าที่การจัดตั้งรัฐบาลตามมาตรานี้ หรือก่อนที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลได้แจ้งต่อประธานรัฐสภาว่าไม่สามารถดำเนินหน้าที่ดังกล่าวได้ ประธานาธิบดีสามารถปรึกษากับผู้แทนของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาต่าง ๆ ได้

(c) สมาชิกรัฐสภาอิสราเอลที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลภายใต้มาตรานี้จะมีเวลาดำเนินการดังกล่าวเป็นเวลา ๒๘ วัน

มาตรา ๑๐ การมอบหมายภาระหน้าที่ตามคำร้องของเสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภา

(a) เมื่อประธานาธิบดีแห่งรัฐอิสราเอลได้แจ้งประธานรัฐสภาอิสราเอล ตามมาตรา ๙(a) ในกรณีนี้ที่ประธานาธิบดีเห็นว่าการจัดตั้งรัฐบาลไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หรือเมื่อประธานาธิบดีได้มอบหมายหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลแก่สมาชิกรัฐสภา ภายใต้มาตราเดียวกัน และสมาชิกรัฐสภาคนดังกล่าวไม่ได้แจ้งต่อประธานาธิบดีว่าได้จัดตั้งรัฐบาลเป็นที่เรียบร้อย ภายใน ๒๘ วัน หรือได้แจ้งต่อประธานาธิบดีก่อนช่วงเวลาดังกล่าวว่าจะไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ หรือเสนอรัฐบาลที่รัฐสภาไม่ไว้วางใจ ตามมาตรา ๑๓(d) รัฐสภาโดยเสียงส่วนใหญ่สามารถเขียนคำร้องต่อประธานาธิบดีในการมอบหมายการจัดตั้งรัฐบาลแก่สมาชิกรัฐสภาคนใดคนหนึ่งเขียนตอบรับภาระหน้าที่ดังกล่าวภายใน ๒๑ วัน นับตั้งแต่วันที่ประธานาธิบดีกล่าวคำแถลง หรือตั้งแต่หลังช่วงเวลาที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรา ๙(c) หรือตั้งแต่คำแถลงจากสมาชิกรัฐสภาว่าไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ หรือตั้งแต่รัฐสภาลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลที่เสนอ ตามแต่กรณี

(b) เมื่อคำร้องดังกล่าวได้ส่งถึงประธานาธิบดีแล้ว ประธานาธิบดีจะมอบหมายการภาระหน้าที่การจัดตั้งรัฐบาลแก่สมาชิกรัฐสภานั้นภายใน ๒ วัน

(c) สมาชิกรัฐสภาที่ได้รับมอบหมายภาระหน้าที่จัดตั้งรัฐบาลจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๔ วัน

มาตรา ๑๓ การจัดตั้งรัฐบาล

(d) เมื่อรัฐบาลได้จัดตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะต้องนำเสนอรัฐบาลนั้นต่อรัฐสภา และแถลงแนวนโยบาย ภาระหน้าที่ และองค์ประกอบของคณะรัฐมนตรี อีกทั้งรัฐบาลจะต้องขอมติไว้วางใจจากรัฐสภา รัฐบาลจะได้อำนาจขึ้นทันทีต่อเมื่อได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภา เมื่อนั้นเหล่ารัฐมนตรีจึงจะสามารถเข้าดำรงตำแหน่งได้

๔. คำพิพากษาของศาลสูงสุด

๔. คำพิพากษาของศาลสูงสุด

ศาลสูงสุดอันประกอบด้วยผู้พิพากษา ๑๑ ท่าน ได้พิพากษาไม่รับคำร้องทั้งสองประเด็น โดยเห็นว่าไม่มีมูลกรณีที่จะใช้ได้ในการแย้งต่อการมอบหมายหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ให้แก่ นายเบนจามิน เนทันยาฮู ซึ่งถูกฟ้องในข้อหาติดสินบน ฉ้อโกง และละเมิดความไว้วางใจ (breach of trust)

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายเนทันยาฮู ในฐานะสมาชิกรัฐสภาอิสราเอลเคยได้รับมอบหมายให้จัดตั้งรัฐบาลตามมาตรา ๑๐ ของกฎหมายพื้นฐาน หมวดรัฐบาล (Section 10 of Basic Law: The Government) โดยมาตราดังกล่าวกำหนดว่า หากสมาชิกรัฐสภาที่ได้รับโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาลไม่สามารถรวบรวมเสียงข้างมากจากสมาชิกรัฐสภาได้ และประธานาธิบดีแห่งรัฐอิสราเอลได้แจ้งต่อประธานรัฐสภาว่าการจัดตั้งรัฐบาลนั้นไม่สามารถทำได้สำเร็จ มาตราดังกล่าวกำหนดให้สมาชิกเสียงข้างมากของรัฐสภาอาจร้องขอให้ประธานาธิบดีมอบหมายหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลให้แก่สมาชิกรัฐสภาคนใดคนหนึ่งที่ยินยอมจะทำหน้าที่ดังกล่าว โดยประธานาธิบดีจะต้องมอบหมายหน้าที่นั้นภายใน ๒ วัน

จากการพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ศาลสูงสุดเห็นว่า ยังไม่พบข้อจำกัดทางกฎหมายที่ห้ามไม่ให้บุคคลที่เคยถูกฟ้องในความผิดอาญาดำรงตำแหน่งสมาชิกรัฐสภาหรือห้ามผู้นั้นดำเนินการจัดตั้งรัฐบาล ทั้งนี้ ศาลแยกประเด็นระหว่างคุณสมบัติของผู้รับหน้าที่จัดตั้งรัฐบาลออกจากประเด็นเรื่องการใช้ดุลพินิจในการมอบหมายภาระหน้าที่ดังกล่าว โดยศาลได้พิจารณาว่า ผู้ใดคือ “ผู้แต่งตั้ง” (appointing entity) ซึ่งดุลพินิจของผู้นั้นจะต้องได้รับการตรวจสอบ นอกจากนี้ ศาลยังเห็นว่าประธานาธิบดีไม่ได้ใช้ดุลพินิจอย่างถี่ถ้วนในการตัดสินใจที่จะมอบหมายให้สมาชิกรัฐสภาคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาล และอำนาจของประธานรัฐสภาก็ถูกจำกัดอยู่เพียงการจัดให้มีการประชุมสำหรับการจัดตั้งรัฐบาลเท่านั้น นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภาที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นผู้ที่จะต้องถูกตรวจสอบดุลพินิจเช่นกัน เนื่องจากแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาได้วางหลักไว้ว่าจะพิจารณาเฉพาะดุลพินิจของ “ผู้แต่งตั้ง” มากกว่าดุลพินิจของผู้ที่จะเข้าสู่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น ศาลจึงเห็นว่าผู้ที่ใช้ดุลพินิจอย่างถี่ถ้วนตามมาตรา ๑๐ ของกฎหมายพื้นฐาน คือ สมาชิกรัฐสภาที่ยื่นคำร้องต่อประธานาธิบดีตามมาตรา ๑๐ เท่านั้น

นอกจากนี้ ศาลสูงสุดยังเห็นว่า อำนาจตามมาตรา ๑๐ เป็นหัวใจของกระบวนการทางประชาธิปไตยและเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจทางการเมืองแบบกว้าง (broad political discretion) ดังนั้น ศาลจึงถือว่าการแทรกแซงโดยองค์กรตุลาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดุลพินิจของสมาชิกรัฐสภากับการบังคับใช้มาตรา ๑๐ แม้ว่าในทางทฤษฎีนั้นควรต้องถูกจำกัดไว้แต่เฉพาะกรณีที่เป็นสถานการณ์ยกเว้นหรือสถานการณ์ร้ายแรงเท่านั้น ศาลจะกระทำได้ แต่ในกรณีนี้ศาลเห็นว่าไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว ขณะเดียวกัน ศาลสูงสุดได้ปฏิเสธที่จะสั่งเพิกถอนข้อตกลงร่วมในการจัดตั้งรัฐบาล แม้ว่าข้อตกลงดังกล่าวจะมีปัญหาข้อกฎหมายหลายประการก็ตาม นอกจากนี้ บทบัญญัติบางประการในข้อตกลงนั้นยังรวมถึงการประกาศใช้กฎหมายที่มีการริเริ่มบางฉบับโดยเมื่ออิงตามแนวปฏิบัติแล้ว ศาลก็เห็นว่าไม่ควรเข้าไปแทรกแซงกระบวนการนิติบัญญัติจนกว่ากระบวนการนั้นจะแล้วเสร็จ และเมื่อพิจารณาคำอธิบายขยายความจากพรรคบลูแอนด์ไวท์ (Blue and White) และพรรคลิคุด (Likud) เกี่ยวกับบทบัญญัติบางประการในข้อตกลงร่วมแล้ว ศาลก็เห็นว่าไม่ควรเข้าไปแทรกแซงบัญญัติดังกล่าว

ISR-2023-1-001

a) Israel b) Supreme Court c) Extended Panel d) 06/05/2020 e) HCJ 2592/20 f) The Movement for Quality Government in Israel v. The Attorney General g) h)

Headnotes

The task of forming a government may be assigned to a member of the Knesset who has been indicted for offenses involving violations of public integrity. The coalition agreement between the «Blue and White» and «Likud» parties does not contravene legal or constitutional principles, and does not contradict public policy, to such an extent that all or some of its provisions should be held void.

Summary

I. The Supreme Court, sitting as the High Court of Justice, considered whether the task of forming a government may be assigned to a member of the Knesset who had been indicted for offenses involving violations of public integrity; and whether the coalition agreement between the «Blue and White» and «Likud» parties contravenes legal or constitutional principles, or contradicts public policy, to such an extent that all or some of its provisions should be held void (hereinafter, the «Coalition Agreement»).

II. The Court denied the petitions on both counts. The Supreme Court, by an extended panel of eleven justices, held that there are no grounds to intervene in assigning the formation of the new government to MK Benjamin Netanyahu, who had been indicted for offenses of bribery, fraud, and breach of trust.

The Court (per President E. Hayut) noted that MK Netanyahu had been assigned the task of forming a government pursuant to Section 10 of Basic Law: The Government. This Section takes effect, inter alia, if the Knesset Member originally offered the opportunity to form a government is unable to gather the support of the majority of Knesset Members – and the President of the State subsequently informs the Speaker of the Knesset that they do not see a possibility of forming a government. According to Section 10, at that point, a majority of Knesset Members may request that the President assigns the task of forming the government to a particular Knesset Member who has agreed to do so – and the President is to assign them this task within two days.

After assessing the relevant statutory framework, the Court found no legislative restriction preventing persons who had been indicted for criminal offenses from becoming Knesset Members or from forming a government. However, the Court distinguished the question of qualifying for the task, from the question of applying discretion when assigning it – and proceeded to consider who is the "appointing entity" whose discretion should be examined in this regard. The Court determined that the President was not given the

substantive discretion to decide which Knesset Member to task with forming a government; that the authority of the Speaker of the Knesset is limited to scheduling a session for the purpose of constituting a government; and that the Knesset Member tasked with forming a government is also not the entity whose discretion should be examined, since Israeli case law focuses on the discretion exercised by the 'appointing' entity, rather than that of the candidate to public office. The Court found that the only entity that exercises substantive discretion under Section 10 of the Basic Law, is the collective of Knesset Members who submit the request to the President in accordance with Section 10.

The Court added that the authority granted by Section 10 lies at the heart of the democratic process and involves broad political discretion. Thus, the Court held that the judicial intervention in the Knesset Members' discretion with regard to the application of Section 10, although conceptually possible, should be limited to rare and exceptional situations and to extreme circumstances – and that the case at hand is not one of those exceptional situations.

The Court also declined to nullify various provisions of the Coalition Agreement, even though the Agreement poses substantial legal difficulties. The Court noted that some of the Agreement's provisions include undertakings to promulgate certain legislative initiatives, and that according to a well-established doctrine, the Court will not intervene in legislative processes before they are completed. In light of clarifications submitted by the "Likud" and «Blue and White» parties regarding other provisions of the Agreement, the Court decided not to intervene in these provisions.

Shortly after the publication of President Hayut's opinion, the other panel Justices (Deputy President H. Melcer and Justices N. Hendel, U. Vogelman, I. Amit, N. Sohlberg, D. Barak-Erez, M. Mazuz, A. Baron, G. Karra, and D. Mintz) issued their own concurring opinions.

(source: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/80D48A21-C4D1-47EA-431A-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส
คำวินิจฉัยเลขที่ ๓๘๐/๒๐๒๔ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ (ค.ศ. ๒๐๒๔)
กรณีสิทธิในการได้รับการช่วยเหลือและค่าชดเชยจากอุบัติเหตุหรือความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน^๑

นางสาวเปรมิกา แสนทอง
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

สิทธิของแรงงาน (the right of workers) ในการได้รับการช่วยเหลือและค่าชดเชยที่เป็นธรรมในกรณีประสบอุบัติเหตุหรือได้รับความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ย่อมรวมถึงประโยชน์เพิ่มเติม (a supplementary benefit) จากเงินบำนาญในจำนวนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในการจ้างบุคคลอื่นมาเพื่อเป็นผู้ดูแล

๒. สรุปข้อเท็จจริง

กรณีนี้เป็นการพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเลขที่ ๙๘/๒๐๐๙ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙) มาตรา ๕๔ อนุมาตรา ๑ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่กำหนดเพดานสูงสุด (maximum limit) ของประโยชน์เพิ่มเติม (a supplementary benefit) สำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่นที่ต่ำกว่าหลักประกันค่าจ้างรายเดือนขั้นต่ำ จึงถือว่าเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๕๙ อนุมาตรา ๑ ข้อ f ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ มาตรา ๕๔ อนุมาตรา ๑ กำหนดให้ ประโยชน์เพิ่มเติมที่มอบให้แก่ผู้ประสบอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับการทำงานสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนั้น จะต้องไม่สูงกว่าอัตรา ๑.๑ ของดัชนีการสนับสนุนทางสังคม (social support index)

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกส^๒

มาตรา ๕๙ สิทธิของแรงงาน

๑. ไม่ว่าจะมียุ อายุ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ถิ่นกำเนิด ศาสนา รวมถึงความเชื่อทางการเมืองและอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม แรงงานทุกคนย่อมมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/DAF7533E-BA85-44F9-432E-08DCD0B6A0AC>

^๒ Constitution of the Portuguese Republic
Article 59 (Workers' rights)

1. Regardless of age, sex, race, citizenship, place of origin, religion and political and ideological convictions, every worker has the right:

f) To assistance and fair reparation when he is the victim of a work-related accident or occupational illness.
(ที่มา: <https://www.parlamento.pt/sites/EN/Parliament/Documents/Constitution7th.pdf>)

f) การได้รับการช่วยเหลือและค่าชดเชยที่เป็นธรรม เมื่อเป็นผู้ประสบอุบัติเหตุหรือได้รับความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปรตุเกสพิจารณาว่า การกำหนดเพดานดังกล่าวไม่สอดคล้องกันกับ มาตรา ๕๙ อนุมาตรา ๑ ข้อ f ของรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้แรงงานมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือและค่าชดเชยที่เป็นธรรม เมื่อบุคคลนั้นประสบอุบัติเหตุหรือได้รับความเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเน้นย้ำว่า ประโยชน์เพิ่มเติมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากที่บุคคลนั้น ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นเป็นการถาวร ในกรณีที่บุคคลนั้นอยู่ในสถานะที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นจนถึงขั้น สูญเสียความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวันของตนเอง เช่น สุขอนามัย การกิน และการเคลื่อนไหวร่างกาย

อนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญตั้งข้อสังเกตว่า เพดานสูงสุดถูกกำหนดขึ้นโดยอ้างอิงดัชนีการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งต่ำกว่าหลักประกันค่าจ้างขั้นต่ำรายเดือนที่ ๒๕๙.๘๒ ยูโร ในปี ค.ศ. ๒๐๒๔ (๘๒๙ ยูโร - ๕๐๙.๒๖ ยูโร x ๑.๑) ขณะที่ในกรณีการบาดเจ็บเป็นผลมาจากความเสียหายที่ได้รับจากการทำงาน ผู้ใช้แรงงานต้องเผชิญการ สูญเสียความสามารถในการหารายได้เลี้ยงชีพและสูญเสียความเป็นอิสระในการใช้ร่างกายเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวัน กรณีดังกล่าวทำให้สิทธิที่จะได้รับค่าชดเชยที่เป็นธรรม (the right to fair compensation) ตามมาตรา ๕๙ อนุมาตรา ๑ ข้อ f ของรัฐธรรมนูญ ย่อมต้องรวมถึงการให้ประโยชน์ เพิ่มเติมนอกเหนือจากเงินบำนาญในจำนวนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในการจ้างบุคคลอื่นเพื่อมาดูแล ขณะเดียวกันกรณีดังกล่าวจำเป็นต้องกำหนดเพดานสูงสุด โดยจะต้องคำนึงถึงหลักประกันค่าจ้างรายเดือนขั้นต่ำของตลาดแรงงานเป็นอย่างน้อย ซึ่งผู้ประสบเหตุจะต้องจ่ายเมื่อตกอยู่ในภาวะที่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่นอันเป็น ผลมาจากอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทำให้จำเป็นจะต้องมีบุคคลอื่นคอยดูแลช่วยเหลือเป็นการถาวรเป็น เวลา ๘ ชั่วโมงต่อวัน

จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๕๔ อนุมาตรา ๑ ของกฎหมาย เลขที่ ๙๘/๒๐๐๙ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยมีผลผูกพันเป็นการทั่วไป เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวกำหนด เพดานสูงสุดของประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับการให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในจำนวนที่ต่ำกว่าหลักประกัน ค่าจ้างรายเดือนขั้นต่ำ

POR-2024-2-009

a) Portugal b) Constitutional Court c) Plenary d) 14/05/2024 e) 380/2024 f) g) Official Gazette, no. 107/2024, Series I, 04.06.2024 h) Codices (Portuguese) Codices (Portuguese)

Headnotes

The right of workers to assistance and fair compensation in cases of work-related accidents or work-related illness must necessarily entail the granting of a supplementary benefit in addition to the pension in an amount compatible with the need to hire another person to provide assistance.

Summary

I. Questions arose over the compliance with the Constitution, particularly Article 59.1.f of the Constitution and Article 54.1 of Law 98/2009 of 4 September, to the extent that it allowed the maximum limit of the supplementary benefit for assistance to another person to be inferior to the amount of the guaranteed minimum monthly wage, in breach of Article 59.1.f of the Constitution.

Under Article 54.1, the supplementary benefit granted to the victim of a work-related accident to pay for expenses resulting from their dependence on the assistance of another person cannot be higher than 1.1 of the social support index.

II. The Portuguese Constitutional Court deemed such limit incompatible with Article 59.1.f of the Constitution, under which workers have a right to assistance and fair compensation whenever they are victims of a work-related accident or work-related illness.

The Court stressed that such supplementary benefit seeks to compensate for the additional expense resulting from having to permanently resort to assistance by another person, on which the victim has come to depend to the extent that he has lost the ability to meet, on his own, his daily basic needs, such as hygiene, eating and moving around.

The Court noted that the maximum limit established by reference to the social support index is much lower than the guaranteed minimum monthly wage by €259.82 in 2024 (€829 - €509.26 x 1.1).

Where, as a result of an injury resulting from the risk inherent to the carrying out of work, the worker is simultaneously confronted with the loss of his full ability to earn a living and the loss of the functional autonomy necessary for meeting basic daily needs, the right to fair compensation enshrined in Article 59.1.f of the Constitution must necessarily entail the granting of a supplementary benefit in addition to the pension in an amount compatible with the need to hire another person to provide assistance. Such compatibility requires such maximum limit, if it exists, to take into account at least the guaranteed minimum monthly wage in the labour market – that which the victim will have to pay whenever his dependence resulting from the work-related accident requires the permanent assistance of another for eight hours a day.

The Constitutional Court declared Article 54.1 of Law no. 98/2009 of 4 September unconstitutional, with general binding force, insofar as it allowed the maximum limit of the supplementary benefit for assistance to another person to be inferior to the amount of the guaranteed minimum monthly wage.

(<https://codices.coe.int/codices/documents/precis/DAF7533E-BA85-44F9-432E-08DCD0B6A0AC>)

คำศัพท์ที่น่าสนใจ
ประจำเดือน ธันวาคม ๒๕๖๘

A secret ballot = การลงคะแนนโดยลับ

๑. Cambridge Dictionary อธิบายเอาไว้ว่า คือ วิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซึ่งบุคคลเขียนสิ่งที่ตนเลือกลงบนกระดาษโดยไม่มีใครล่วงรู้ว่าตนลงคะแนนเสียงไปอย่างไร

๒. รัฐสภาแห่งสหราชอาณาจักร (UK Parliament) ได้กล่าวถึงการลงคะแนนลับเป็นครั้งแรก (the first secret ballot) ซึ่งถือเป็นรากฐานให้แก่ระบอบประชาธิปไตยของประเทศว่าเกิดขึ้นที่เมือง Pontefract เมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๘๗๒ โดยเป็นการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา ซึ่งอนุญาตให้ประชาชนลงคะแนนเสียงโดยลับด้วยวิธีการเขียน "X" ลงในบัตรเลือกตั้ง (a ballot paper) หลังชื่อของบุคคลที่ผู้นั้นเลือกตั้ง ทั้งนี้ ก่อนที่จะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ค.ศ. ๑๘๗๒ (the Ballot Act 1872) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องประกาศชื่อบุคคลที่ตนเองเลือกต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้มีการติดสินบนและการข่มขู่ได้

เมื่อมีการลงคะแนนเสียงและหย่อนบัตรลงทึบเลือกตั้งแล้ว ทึบเลือกตั้งจะมีตราประทับเพื่อป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงบัตรลงคะแนน โดยตราประทับดังกล่าวทำจากอะลูมิเนียมที่ใช้สำหรับการทำเค้กจากโรงงานท้องถิ่น และในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น จะทำการนับและประกาศผลการเลือกตั้งที่หอประชุมเมือง (Townhall) (UK Parliament, *The First Secret Ballot – a milestone for British democracy* < <https://www.parliament.uk/about/living-heritage/evolutionofparliament/2015-parliament-in-the-making/get-involved1/2015-parliament-in-the-making-events/pontefracts-secret-ballot-a-milestone-for-british-democracy/>> สืบค้นเมื่อ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘.)

Abrogation = การยกเลิกกฎหมาย

๑. Cambridge Dictionary นิยามไว้ว่าคือ การยกเลิกกฎหมาย ข้อตกลง หรือธรรมเนียม อย่างเป็นทางการ (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/abrogation>)

๒. ประมวลกฎหมายว่าด้วยการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและหน่วยงานทางปกครอง (Code des relations entre le public et l'administration CRPA) ของฝรั่งเศสให้คำนิยามของคำว่า "ยกเลิก" (abrogation) ว่าหมายถึง การลบล้างให้สิ้นผลทางกฎหมายในอนาคต และคำว่า เพิกถอน (retrait) ว่าหมายถึง การลบล้างให้สิ้นผลทางกฎหมายในอนาคตและย้อนหลังไปในอดีตด้วย" (ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ, "หลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับการลบล้างนิติกรรมทางปกครองในระบบกฎหมายฝรั่งเศส", กฤษฎีกาสาร ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๖ (๒๕๕๙) หน้า ๑๒ - ๒๑)

Cohabitation = การอยู่อาศัยร่วมกัน

๑. Cambridge Dictionary จำกัดความไว้ว่า การอยู่อาศัยและมีความสัมพันธ์ทางเพศ (sexual relationship) ร่วมกับอีกบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะกรณีที่ไม่ได้สมรสกับบุคคลนั้น (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/cohabitation>)

๒. ขณะที่สถาบันกฎหมาย Legal Information Institute (LII) มหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) นิยามว่าหมายถึง การที่บุคคลสองคนอยู่อาศัยร่วมกันในฐานะคู่สมรสหรือคู่รักที่ไม่ได้สมรสกัน (Legal Information Institute, *cohabitation* <<https://www.law.cornell.edu/wex/cohabitation>> สืบค้นเมื่อ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๘)

๓. “การอยู่กินกันฉันสามีภรรยา” ในบริบทของกฎหมายไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์สอดคล้องกับคำจำกัดความใน Cambridge Dictionary และ LII เช่น การอาศัย (มีภูมิลำเนา) อยู่ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓ การอยู่กินด้วยกันฉันคู่สมรสและช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๖๑ การอยู่กินด้วยกันฉันคู่สมรสโดยปกติสุข ไม่ทำอันตรายแก่กายและจิตใจซึ่งกันและกัน ไม่ทำลายความผาสุก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๖๒ การอยู่กินด้วยกันอย่างเปิดเผยและมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างกัน (จึงอาจทำให้คู่สมรสฝ่ายที่เป็นหญิง (ถ้ามี) ตั้งครรภ์ได้) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๕ วรรคหนึ่ง (๕)

Discretion = ดุลพินิจ

๑. Cambridge Dictionary จำกัดความไว้ว่า หมายถึง สิทธิในการเลือกบางสิ่ง หรือกระทำบางสิ่ง ที่เห็นว่าเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/discretion>)

๒. ขณะที่พจนานุกรมกฎหมาย (Black’s Law Dictionary) นิยามคำว่า discretion เอาไว้ว่าเป็น “อำนาจของปัจเจกชนในการตัดสินใจโดยปราศจากการแนะนำหรือการยินยอมจากบุคคลอื่น” ส่วนคำว่า ดุลพินิจ หมายถึง “การวินิจฉัยที่สมควรหรือการพิจารณาด้วยความเที่ยงธรรม” (คณะทำงานศึกษาและยกร่างหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, *ความเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ* <<https://www.lawreform.go.th/index.php/post/674>> สืบค้นเมื่อ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๘)

Exploitation = การใช้ประโยชน์ (นัยทางลบ)

๑. พจนานุกรมเคมบริดจ์ (Cambridge Dictionary) นิยามว่าหมายถึง การใช้บางสิ่งเพื่อที่จะได้ประโยชน์จากสิ่งนั้น เช่น Their goal is to protect the Antarctic and its resources from future commercial exploitation (เป้าหมายของการปกป้องแอนตาร์ติกและทรัพยากรที่มีอยู่จากการแสวงหาประโยชน์ทางพาณิชย์ในอนาคต)

๒. พจนานุกรม Oxford Learner's Dictionaries นิยามว่าหมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในวิถีทางที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะเพื่อจะได้ประโยชน์จากการกระทำของบุคคลนั้น เช่น Starvation and poverty are the result of global economic exploitation, not lack of resources (ความอดอยากและความยากจนเป็นผลมาจากการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจระดับโลก ทำให้เกิดจากการขาดแคลนทรัพยากร)

อนึ่ง สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) นิยามความหมายของคำว่า exploitation โดยเชื่อมโยงกับการกระทำทางเพศ โดยเป็นคำว่า “sexual exploitation” ซึ่งหมายถึง การใช้ประโยชน์จากสถานะที่เปราะบางของผู้อื่น ไม่ว่าจะโดยข่มขืนหรือโดยความพยายาม (เช่น บุคคลที่ต้องอาศัยตนในการดำรงชีวิต อาหาร การศึกษา หนังสือ การเดินทาง หรือบริการอื่น ๆ) อำนาจหรือความไว้วางใจที่แตกต่างกัน เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ทางเพศ รวมถึงการให้เงินหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และยังรวมถึงการค้ามนุษย์และการค้าประเวณีด้วย (UNHCR, *What is sexual exploitation, abuse and harassment* < <https://www.unhcr.org/ie/what-we-do/how-we-work/tackling-sexual-exploitation-abuse-and-harassment/what-sexual-exploitation>> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘).

Pension = บำนาญ

๑. พจนานุกรม Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus นิยามความหมายว่า เงินจำนวนหนึ่งที่รัฐบาลหรือบริษัทเอกชนจ่ายให้แก่บุคคลที่ไม่ได้ทำงานอีกต่อไป เนื่องจากอายุมากเกินไปหรือเจ็บป่วย

๒. พจนานุกรมศัพท์นิติศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง บำนาญ

Reunification = การรวมสิ่งที่เคยถูกแบ่งแยกเข้าด้วยกัน

๑. พจนานุกรม Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus นิยามความหมายว่า เหตุการณ์ที่ประเทศซึ่งเคยถูกแบ่งออกเป็นประเทศเล็ก ๆ เป็นการชั่วคราว ได้กลับมารวมตัวเป็นประเทศเดียวกันอีกครั้ง

๒. พจนานุกรม Cambridge Academic Content Dictionary นิยามความหมายว่า กระบวนการรวมสองส่วนของบางสิ่งเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ซึ่งก่อนหน้านี้เคยถูกแบ่งแยกออกไป

Same-Sex marriage = การสมรสของบุคคลเพศเดียวกัน

๑. พจนานุกรม Cambridge (Cambridge University Press and Assessment) อธิบายเอาไว้ว่า หมายถึง การสมรสระหว่างบุคคลสองคนที่มีเพศสภาพเดียวกัน (คำนาม)

๒. ความหมายในบริบทของคำวินิจฉัย (....., inasmuch as it excludes *same-sex marriage*, violates both the people's freedom of marriage under Article 22 and the right to equality under Article 7) หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องรับรองเพื่อให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถ

สร้างครอบครัวที่มั่นคง มีศักดิ์ศรี และได้รับสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายเท่าเทียมกับคู่สมรสชายและหญิง โดยไม่สามารถใช้เหตุผลเรื่อง การมีบุตรมาเป็นข้ออ้างในการเลือกปฏิบัติได้

Sovereignty = อำนาจอธิปไตย

(๑) พจนานุกรม Cambridge (Cambridge University Press and Assessment) อธิบายไว้ว่า หมายถึง อำนาจอธิปไตยแห่งชาติ เป็นอำนาจของประเทศในการควบคุมรัฐบาล และการตรากฎหมายของตนเอง (คำนาม)

(๒) ความหมายในบริบทของคำวินิจฉัย (..... , a political right to realise the principle of popular sovereignty, functions both as) หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการใช้สิทธิทางการเมือง เพื่อให้หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนเกิดขึ้นจริง และการใช้สิทธิดังกล่าวเป็นการสะท้อนเจตจำนงของประชาชน หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การเลือกตั้งมิใช่เป็นเพียงการหย่อนบัตรเลือกตั้ง แต่เป็นการที่ประชาชนได้ใช้อำนาจของตนเองได้อย่างแท้จริง และผลของการเลือกตั้งเป็นตัว "สะท้อน" (Mirror) ให้เห็นถึงสภาพการเมืองหรือเจตจำนงของคนในประเทศ

Voter turnout = จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

๑. Cambridge Dictionary จำกัดความคำว่า turnout ไว้ว่า หมายถึง จำนวนของผู้คนที่ปรากฏตัว ณ สถานที่จัดงานแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะในกรณีผู้มาแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งหนึ่ง (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/turnout>)

๒. ในบริบทของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนียนั้น เกี่ยวข้องกับการแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยใช้คำว่า "Voter turnout" ซึ่งพจนานุกรมคำศัพท์การเลือกตั้ง BBC (US Elections 2020 Vocabulary) นิยามไว้ว่าเป็น "สัดส่วนร้อยละของจำนวนพลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่ได้มาใช้สิทธิเลือกตั้งของตนในการเลือกตั้ง" (BBC, *US Elections 2020 Vocabulary Voter Turnout* <<https://www.bbc.co.uk/learningenglish/features/us-elections-vocabulary/voter-turnout>> สืบค้นเมื่อ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๘)

๓. ส่วน ๑๐๑ Public Policy Think Tank แปลคำว่า Voter turnout เป็นภาษาไทยว่า อัตราการใช้สิทธิเลือกตั้ง (101 Public Policy Think Tank, *เลือกตั้งท้องถิ่นอย่างไรให้คุ้มค่า?: บทเรียนจากการเลือกตั้ง อบจ. '๖๘* <<https://101pub.org/increasing-local-election-participation/>> สืบค้นเมื่อ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๘.)

Wage = ค่าจ้าง

๑. พจนานุกรม Cambridge Business English Dictionary นิยามความหมายว่า เงินจำนวนหนึ่งที่จ่ายให้แก่พนักงานเป็นประจำทุกสัปดาห์สำหรับการทำงานของพวกเขา

๒. พจนานุกรมศัพท์นิติศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ค่าจ้าง สิ้นจ้าง
